

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 267. — ŠTEV. 267.

NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 14, 1922. — TOREK, 14. NOVEMBRA, 1922.

VOLUME XXX. — LETNIK XXX.

OBSEG KATASTROFE V JUŽNI AMERIKI

Celo obrežje je pod vodo in najmanj tisoč ljudi je izgubilo življenje tekom velikanskega potresa ter morskega vala. — Valovje je na nekaterih mestih raztrgalo celo obal. — Na tisoče ljudi je brez strehe.

Santiago, Chile, 13. novembra. — Sedaj, ko je bila zopet delno uveljavljena zveza z različnimi okraji, ki so bili odrezani od ostalega sveta vsled največje potresne katastrofe, kar jih je doživela ta dežela v novejšem času, je razvidno, da je bil obseg nesreče večji kot pa so kazala prvotna poročila.

Najmanj tisoč ljudi je umrlo in nešteti tisoči ljudi so izgubili streho ter vsa sredstva, ki so potrebna za življenje.

Neglede na velike izgube življenj v Cosimbo, se je izvedelo danes, da je poginilo najmanj petsto ljudi v Vallenar in okolici. Vallenar je dejanski popolnoma razrušen. Preživeli so v skrajno kritičnem položaju. Tudi sosednje občine so morale imeti velike izgube, a dosedaj niso prišla iz njih še nobena natančnejša poročila.

V Coquimbo so izkopali doselej štiri in trideset trupel, vendar pa domnevajo, da bo znašalo skupno število več kot sto. Morski valovi, ki so se pojavili, upravičujejo domnevo, da so morala izpremeniti tudi morskata. Na dnu morja so se morale pojaviti velikanske razpoke, ki so požrle ogromne množine vode, ki se je nato ob celi čilenski obali nato umaknila nazaj, nakar je zopet prihrumela ter povzročila velikanski morsk val.

V velikanskih valovih je grmel nato voda proti obali, kjer je preplavila pristanišča ter na nekaterih mestih raztrgala celo obal. Ti morsk valovi so segali od Antofagaste na severu pa do Valdividia na jugu, na razdaljo 1200 milj.

Predsednik čilenske republike, Alessandri, je dal vsem pristojnim oblastim navodila, naj store vse, kar je v njih moči, da pridejo na pomoč prizadetim od potresa in morskih valov. Mornariški departament je odposlal več ladij, ki bodo vodile reševalno in pomožno delo.

VOLITVE NA POLJSKEM.

Variava, Poljska, 12. nov. — Volitve, ki so se vršile pretekli teden, kažejo, da bo zastopnik v poslanski zbornici 168 članov desnice, 183 članov leve, 21 članov skrajne leve in komunistov ter 83 članov nacionalnih manjšin.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

se potom naše banke izvršujejo zanesljivo, hitro in po nizkih cenah.

Včeraj so bile naše cene sledeče:

Jugoslavija:

Rasplošila na sadnje pošte in izplačuje "Kr. poštni čekovni urad in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je pač za hitro izplačilo najugodnejše.

300 kron	.... \$ 1.45	1,000 kron	.... \$ 4.60
400 kron	.... \$ 1.95	5,000 kron	.... \$ 22.50
500 kron	.... \$ 2.40	10,000 kron	.... \$ 44.00

Italija in zasedeno ozemlje:

Rasplošila na sadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu, Opatiji in Zadru.

50 lir	.... \$ 2.90	500 lir	.... \$ 25.50
100 lir	.... \$ 5.30	1000 lir	.... \$ 50.00
300 lir	.... \$ 15.60		

Za pošiljave, ki presegajo znesek dvajsetilic krun ali pa dvajset lir dovoljajemo po možnosti še poseben popust.

Vrednost kromam, dinarjem in Hram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; in tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Računamo po ceni onega dne, ko nam dosepe poslani denar v roka. Glede izplačil v ameriških dolarjih glejte poseben oglas v tem listu. Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street New York, N. Y.

ŽENSKA — AMBULANČNA ZDRAVNICA.

Na sliki vidite doktorico Anno Mc Grath, članico newyorške bolnišnice v Brooklynu. Ona je ba je edina ambulana zdravnica v celi Ameriki.

DALA JE SICER ZAPRETI MOŽA, A HOČE HOTEL ZASE.

Muskegon, Mich., 10. nov. — Prohibicijski uradniki so imeli prav, ko so odvedli njenega moža, a ko so vzeli tudi družinski mušajni hotel, je Mrs. Joe Sinev protestirala. Joe je preživel več časa pri nekem kotlu in vsled tega je poklicala njegova žena prohibicijske agente. Ko so pričeli slednji razbijati kotel, se je pritožila.

— Če sem vam že dala tip, je povsem prav, da mi pustite ta kotel. — je rekla.

Uradniki pa so ji pojasnili, da morajo na temelju njene ovadbe zapreti moža ter razbiti kotel.

GENERAL BLISS PROTI PREMIRJU.

Pittsburgh, Pa., 11. novembra. Generalni major Tasker Bliss, prejšnji načelnik ameriškega generalnega štaba, je imel nagovor, v katerem je izjavil, da so bili mednarodni zapletljivi takozvana premirja in da ni bil mir po celem svetu uveljavljen ravno radi premirja, ki je bilo sklenjeno. — Premirje je bilo sklenjeno, ker ga je hotel celi zavezniški svet. — je izjavil general. — Pogubonsna oblika tega premirja pa je onemogočila uveljavljenje svefovnega miru, ki bi moral med tem časom že davno priti.

MEHIKANSKI ZASLEDUJEJO AGUILARJA.

Mexico City, Mehika, 10. nov. Vojni departament je dal generalu Sanchez, zveznemu poveljniku v Vera Cruzu, povelje, naj prične z aktivnim zasledovanjem generala Aguilar. Aguilar je bil zet prejšnjega predsednika Carranza in njegova desna roka. Vojni tajnik Serrano je objavil, da je oblastim znano, kje se nahaja Aguilar.

MILLER IN SMITH STA SE SESTALA.

Atlantic City, N. J., 13. nov. — Sedanji governor države New York, sodnik Miller in novo izvoljeni governor Smith, sta se sestala tukaj v nekem hotelu ter imela pogovor, ki je trajal približno četrte ure. Vsa znamenja

SPLOŠEN POGON NA NEMŠKE VERIŽNIKE

Tekom velikanskega pogona berlinske policije je bilo aretiranih dvestoinozemskih verižnikov z valuto.

Berlin, Nemčija, 13. novembra. V odgovor na neprestane pritožbe Francije, da Nemčija ničesar ne plača, ter da se izogiba zadostnemu svojih pogodbenih obveznosti je objavilo danes časopisje Stinnesa, da je plačala Nemčija že dosedaj sedem in trideset tisoč milijonov papirnatih mark zmagovitim državam v svetovni vojni.

Kot podlago za veliko zlato posojilo inozemstva predlaga danes Boersenzeitung sprejem mednarodne zlate hipoteke na nemško posestvo (Grundbesitz).

Frankfurter Zeitung pravi, da je zopet v polnem teku stara politična mešetarija, v kateri pričeta Francija in Anglija večino zopet do soglasja na stroške Nemčije. Pri tem omenja neki članek, ki je bil priobčen v pariškem listu "Le Temps", ki je nekako napoloficijelno glasilo. V tem članku se svetuje, naj gredo francoski diplomatje Angliji kolikor mogoče na roke v zadevi bližnjega Orijenta, a v povračilo za to mora dati Anglija proste roke Franciji z ozirom na Porensko.

Čim bolj je padala vrednost marke tekom preteklega tedna, tem večji obup se je polasčal tukajšnjega trpečega prebivalstva, ki je skrajno ogorčeno nad inozemskimi verižniki z valuto, ki žive kot baroni na stroške nemškega delavnega naroda.

Tozadevno ogorčenje je postalo tako veliko in obsesno, da je sprizorila policija nenadne velikanske pogon na številne razkošne kavarne in restavracije ter prišla dvesto inozemskih verižnikov z valuto. Če ne bo mogoče dokazati slednjim kršenje tega ali onega paragrafa kazenskega zakonika, jih bodo enostavno potisnili preko meje.

so kazala, da se dobro razumeta in da ne poznata nikakega osebnega sovraštva radi izida volitev, ki so izpadle ugodno za Smitha ter neugodno za Millerja. Novoizvoljeni governor Smith je prišel semkaj, da se odpočije od naporene kampanje.

STRAŠNA MORILNA ZADEVA V CHICAGU

Zastrupljevalka je baje umorila svoja lastna dvojčka. — Presenetljiva razkritja v strašni zastrupljevalni zadevi.

Chicago, Ill., 13. novembra. — V okolici, kjer sta stanovali Mrs. Tillie Klimek in njena sestrična, Hermina Koulik, ki sta bili aretirani vsled suma, da sta zastrupili dosti ljudi, so ljudje strašno poparjeni in kakorhitro pride noč, ni nikogar več na cestah, posebno pa ne otrok. Prebivalci dotičnega mestnega okraja so večinoma Nemci in Poljaki. Trupla dveh možkih in ene ženske so izkopali v soboto in danes bodo izkopali trupla treh otrok. Prebavne organe vseh teh bodo kemično analizirali, da ugotove, če so umrli vsled zastrupljenja. Oblasti so mnenja, da sta obe ženski zastrupili najmanj dvanajst ljudi. Policija je ugotovila naslednje slučaje, v katerih je najbrž igrala glavno vlogo Mrs. Klimek kot zastrupljevalka:

Njen sedanji mož, Joseph Klimek, leži v bolnici na smrt bolan vsled zastrupljenja z arsenikom. Ona je baje priznala, da mu je pomešala ta strup v jed.

Leta 1908 se je poročila s svojim prvim možem, nekim Mitkijevcem. Nепrestano sta se kregala ter živela v večnem prepiru in dne 13. januarja 1914 je umrl njen mož naenkrat ter zapustil tisoč dolarjev.

V zadnjih letih je stnovala pri Mrs. Frances Zakrevski, neki teti, s katero je tudi živela v večnem prepiru. Trije otroci te tete, Helena, Stanley in Stella, so nenadoma umrli.

Leta 1914, manj kot en mesec po smrti svojega prvega moža, se je poročila z nekim John Rikalskijem, ki je umrl tri mesece pozneje ter zapustil svoji udovi tisoč in dvesto dolarjev v gotovini ter večji znesek kot zavarovalnino.

Kmalu po smrti tega moža je stopila ženska v zvezo z nekim John Guskovskijem, ki jo je vzel s seboj na neko potovanje v Milwaukee. Kmalu po povratku s tega potovanja je zahtevala, naj jo vzame, a on se je pričel norčevati iz nje ter umrl po neki večerji katero je zavžil v njenem stanovanju.

Leta 1919 se je poročila z nekim Frank Rupekem ter priredila ob tej priliki veliko pojedino. Pri tej priliki je omenila neka Mrs. Hudzinski, sosedja povabljena na gostijo, skrivnostni značaj smrti moža sedanje osumljene. Posledica tega je bil velik prepir. Mrs. Hudzinski se pa ni odstranila, temveč ostala pri gostiji. Še istega večera je zbolela ter umrla tri dni pozneje. Mož osumljene, Rupek, je umrl v aprilu leta 1921. Njegovo truplo so izkopali ter našli v njegovih preostalih organih toliko arzenika, da bi mogel povzročiti smrt najmanj desetih ljudi. Ostala trupla bodo izkopali ter jih preiskali, da najdejo sledove arzenika v njih.

Obe ženski nočeta ničesar izjaviti v policijskih zaporih, kjer se nahajata. Pomožni okrajni pravnik McLaughlin je izjavil, da se raztezajo skrivnostni smrtni slučaji na časovno dobo osmih let in da bo treba odpreti najmanj ducat grobov, da se ugotovi vzrok smrti mož in sorodnikov osumljenih žensk.

Ko so prevedli Joseph Klimeka, trpečega na zastrupljenju, v bolnico, je rekla, da ga je najbrž zastrupila njegova lastna žena z "belim praškom", katerega je dobila od svoje sestrične.

ANGLEŠKE ČETE BEŽE IZ CARIGRADA

Turki vidijo v Kemal paši svojega rešitelja. — General Harrington je odšel v Kajiro, kjer bo ustanovil svoj glavni stan. — Carigrad je naboj dinamita, ki lahko eksplodira vsak trenutek.

Pariz, Francija, 13. novembra. — Pariški urad newyorškega lista "World" je dobil iz Carigrada tajno brzojavko, v kateri se glasi, da beže angleški uadniki in civilisti iz Carigrada. Sporočilo je podpisano z nekim izmišljenim imenom, a ga je očitvidno odposlal poročevalec "World" v turškem glavnem mestu, ki uživa vse zaupanje glede svoje verodostojnosti. Sporočilo se glasi:

Harding je odpotoval danes v Aleksandrijo z nekim angleškim rušilecem v namenu, da otvori svoj glavni stan v Kajiri.

Harding ne pomenja seveda nič drugega kot gener. Harringtona, angleškega visokega komisarja v Carigradu. Sporočilo kaže, da ga je resni položaj v turškem glavnem mestu prisilil zapustiti mesto in da namerava ustanoviti svoj glavni stan v Kajiri.

Vsako potrdilo tega sporočila je sevela izključeno, kajti carigradski poročevalec se je poslužil tega edinega sredstva, da odpošlje svoje sporočilo skozi strogo turško cenzuro. V zadnjih par dneh so prišla opetovano sporočila, da je izbruh sovražnosti med zavezniški in Turki zadeva par dni ali celo ur.

London, Anglija, 12. novembra. V nekem sporočilu iz Carigrada na londonski Times se glasi, da sta dobila francoski in italjanski visoki komisar od svojih vlad dovoljenje, da podpiseta proklamacijo obsednega stanja v turškem glavnem mestu. Navodila, ki sta jih dobila, so pa spojena s takimi pogoji, da bosta morala zadržati tozadevni podpis dokler ne bo prepoznano. Številni so mnenja, da bi napoved vojnega stanja pomešila izbruh sovražnosti.

Carigrad, Turčija, 12. nov. — Carigrad je mogoče primerjati z velikansko smodnišnico, kjer si Angleži na vse mogoče načine prizadevajo, da bi preprečili eksplozijo. General Harrington pozivlja svojo vlado, naj pospeši sestanek mirovne konference, da prepreči na ta način očitni izbruh sovražnosti. Prepričan je, da bo mogoče izogniti se sovražnostim, če bo mogoče držati Turke na uzdi do sestanka konference v Lausanne.

V svoji želji, da uveljavijo ter zagotove mir, so Angleži dosedaj ustregli vsem zahtevam Turkov. Zadnja koncesija, katero so dali je bilo odpravljenje zavezniške cenzure nad turškimi listi ter razveljavljenje nadzorstva nad brzojavnimi črtami med Carigradom ter Angoro.

Refit paša, nacionalistični guvernir v Carigradu, ima sedaj isti glas kot zavezniški komisarji glede vzdržanja reda v glavnem mestu. Povabili so ga, naj sestavi policijske načrte, ki bi bili sprejemljivi tudi za angorsko vlado. Zaveznički pa bodo ustrajali pri svoji zahtevi, da kontrolirajo potne liste, dokler se ne bo sestala konferenca v Lausanne.

Lausanne, Švica, 13. novembra. Delegati turške nacionalistične vlade so prišli v Lausanne kot zmageci in njih razpoloženje je povsem drugačno kot ono potrtih zastopnikov turškega sultana, ki so prosili milosti, ko je bila pred tremi leti sklenjena Severska mirovna pogodba. Načelnik nacionalistične delegacije, Ismis paša, se je postavil, da podpira Turke ruska sovjetska vlada ter obenem namignil na negotovost, ki se je pojavila glede novih vlad v Angliji in Italiji. Vse kaže, da si je Mustafa Kemal paša dobro utrdil svoje stališče v Evropi.

Njegova delegacija živi v trdnem prepričanju, da bodo Turki prodrli na konferenci z vsemi svojimi zahtevami in da bo Tur-

čija oproščena vseh takozvanih kapitulacij, vsled katerih imajo inozemci, živeči v Turčiji, takozvana ekstra-teritorialna prava. To je pravice, da jih smejo soditi v slučaju kršitev zakonov konzularna sodišča. Stališče turških poslancev vzbuja živahno v spominu pripombo nekega ameriškega diplomata, ki je rekel, da bi bilo boljše za uveljavljenje miru na bližnjem iztoku, če bi vzeli Evropo iz Turčije, smesto obratno, da se izključi Turčijo iz Evrope.

Sedaj, ko so porazili Grke, so Turki očitvidno trdni v svojem sklepu, da si pridobe zopet vsa evropska ozemlja, katera so izgubili tekom svetovne vojne.

Turška delegacija ni prav nič zadrževala svojega mnenja ter strogo obsodila sklep zaveznikov, da odgodijo sestanek konference.

London, Anglija, 13. novembra. Angleško časopisje izjavlja, da nikakor ni mogoče spraviti v soglasje nazorov francoske in angleške vlade glede angorske nacionalistične vlade.

Glasi se, da je privolila francoska vlada le skrajno nerada v odgodenje konference v Lausanne. Dejstvo, da ni pokazala francoska vlada svojih kart od sedaj, je napotilo številne do naziranja, da hoče francoska vlada s tem svojim korakom obrediti kemaliste ter preprečiti uveljavljenje miru kot si ga želi Anglija.

FAŠISTOVSKA ORGANIZACIJA NA NEMŠKEM.

Monakovo, Bavarska, 13. nov. Fašizem je pričel dvigati svojo glavo tudi v Nemčiji. Zaukrat še ni gotovo, če bo imel toliko uspeha kot ga je imel v vročerkvni Italiji, ker manjka predvsem nemškega Mussolinija, ki bi razkail kratkovidne nacionalistične mase.

Program narodnih socialistov, to je nemških fašistov je sporočil poročevalec newyorškega World, neki Adolf Hitler, voditelj gibanja, ki povzroča precej vznemirjenja v komunističnih in socialističnih krogih ter predvsem v vladnih krogih v Berlinu in Monakovem. Rekel je naslednje:

Resnični socializem je blagobit vseh slojev, celega naroda, ne pa blagobit enega razreda na stroške drugih razredov. Vsled tega nasprotujemo tudi razrednemu boju.

— To, kar imenujejo danes socializem, je marksizem, ne pa socializem. Marksizem ubija osebnoiniciativno ter skuša spraviti vse na isto stališče. Kapitalizem ima svoj primerni prostor v socializmu, a kapitalizem ne sme držati naroda v sponah potom velikanskih privilegijev, trustov in kartelov kot obstajajo sedaj v Nemčiji, kar zaduše tekmovanje ter izkoristijo narod potom profitirizva.

— Vsa sporočila, da nameravam nanovo ustanoviti monarhijo ter odločiti Bavarske od ostale Nemčije, so tedenejozna ter zlobna laž. Naše gibanje ne nasprotuje le ideji ločenja od ostale Nemčije, temveč mu je direktno sovražno.

"GLAS NARODA"

VENIEN DAILY
Owned and Published by
Hugoslav Publishing Company
(A Corporation)
FRANK SAKSER, President LOUIS BENEDIK, Treasurer
Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
25 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

GLAS NARODA
(Voice of the People)
Issued Every Day Except Sundays and Holidays.
Za leto 1923 ..... \$6.00
Za pol leta \$3.50
Za tretje leta \$10.00
Subscription Yearly \$6.00

Advertisements on Agreement.
"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno in praznikov.
Dopolni brski področja in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovno pošilja po Money Order. Tri spremembi kraja naročnikov praznike, da se nam tudi vračajo kvišku naznan, da hitreje najdemo naslovila.

GLAS NARODA
25 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2678
TRADE UNION LABEL COUNCIL
NEW YORK CITY

MEDNARODNI POLOŽAJ

Turki, katere so smatrali v zadnjem času kot činjenico, ki sploh ne pride v poštev v mednarodnih vprašanjih, so se zopet oglašili in sicer na način, ki je izzval pozornost celega sveta.

Kemalisti, ki so izvojevali veliko in povsem nepričakovano zmago nad Grki, se obnašajo sedaj kot triumfatorji, ki domnevajo, da lahko stavlja svoje pogoje celnemu svetu.

Ne bili bi tako brezobzirni, tako vihravi in samosvoji, če bi se ne zavedali dejstva, da jih podpira sovjetska Rusija in celi mohamedanski svet.

Zavezniki, ki so zdobili nekdanjo Turčijo, polno nezasišnih grehov, so storili velikansko napako, ko so se udali brezobzirnemu francoskemu ministrskemu predsedniku Clemenceauju ter diktirali Turčiji mirovne pogoje.

Seveda, takrat ni niti eden izmed onih "razboritih" voditeljev, katere je navdajal izključno le čut osvete in sovraštva, domneval, da bo setev vetra, katero so sejali, obrodila vihar.

Izginili so s površja in zadnji med njimi je bil Lloyd George, a ostal je svet, ki mora plačati celokupni račun.

Zmede glede Turčije so le en del splošne vihravosti in simptomov bolezni, s katero so inokulirali takozvani "dalekovidni" državniki ne le Evropo, temveč celi svet.

Sovražstvo ni še nikdar obrodilo ničesar dobrega in še manj osvetežljivost. Vir vseh gorja, ki so zadelo človeštvo v teku zadnjih dveh tisoč let, je materijalizem, sebičnost in volja, da se uveljavi slabšemu, ponižnejšemu in bolj pupustljivemu svojo lastno, sebično voljo.

Tako je tudi prišlo, ko so zavezniki povsem nepričakovano in izključno le s pomočjo ameriških vojakov in ameriškega denarja zmagali.

Francoski petelin, ki ne pozna v svojem bistvu ničesar drugega kot onemogel strah pred Nemčijo, ki narašča ter razvija svoje sile, dočim Francija propada kot ostareli človek, se je razceperil ter skuša vladati celnemu svetu, vsiliti mu svojo onemoglo voljo in prepričanje.

Anglija, elegantno imperijalistična, omahuje sedaj med dvema stoloma, čeprav je preje izjavljala, da je prvoboriteljica svobode ter samodoločbe narodov.

Amerika, ki je dejanski izvojevala zmago, se je umaknila ter noče ničesar vedeti o evropskih homatijah.

Štiri leta so potekla izza sklenitve premirja, a miru, dejanskega miru ni še opaziti.

Vse vre, vsa znamenja kažejo, da bo moralo priti do nadaljne svetovne morije, predno se bo svet dejanski spametoval ter prišel do prepričanja, da je spas izključno le v dobri volji, pravičnosti ter popustljivosti napram vsem slabejšim.

Dopisi.

Johnstown, Pa.

Ni moj namen se pripraviti po časopisih, pa ko sem čital dopis v Glasu Naroda št. 263 iz Johnstowna, Pa., sem prisiljen do tega rokaja, da ne hoste misliti, dragi rojaki širom Amerike, da smo res tukaj take hrljavi in umazani, kakor nas obsoja dotična dopisniškarica.

Pred stavko sva delala z mojim partnerjem v eni House Coal majni, in ko se je začela stavka, je začela tudi ta kompanija prevažati premog v železniške vozove. Seveda, midva pa na štrajk. Precej drugi dan so prišli že drugi na našino mesto. Potem sem bil več kot 5 mesecev na stavki, potem pa, ko smo videli, da je vse izgubljeno, smo se razkupili na vse kraje. Jaz sem šel na svoje prejšnje mesto, pa mi je gospodar rekel, da nima prostora zame. Tako se je z več našimi rojaki zgodilo, to pa zato, ker smo bili predolgo na stavki. Potem je pa prišel boss iz Fansville, Pa., ki smo ga že prej dobro poznali in tudi on nas, ter nam je svetoval, da naj gremo k njemu delat, če nas bo 8-10 mela, da nas bo vozil na delo in z dela, ker je precej daleč od tukaj. Res se nas je nabralo 6 Slovencev in 5 drugih narodnosti. In ko smo prišli v bližino rova, smo res zapčili par

pozorišč in par starih loncev; seveda smo precej vadeli, da so tukaj bili stavarji in njih družine. Mi smo takoj začeli sprasovati tankajšnje majnarje, če je še tukaj stavka. Vsak nam je odgovoril, da že vsi delajo, samo še eden in ne vedo, kje se nahaja. In res smo se kmalu prepričali, da je res tako, kakor so nam povedali, ker ni nobenega šotora več in kompanijske hiše so vse polne.

Fansville je čisto majhna naselbina in večina so tam sami domačini, ki so pa jako vpludni. To je prvi dokaz, da jim nisne prišli kruha krast, Slovencev pa ni bilo nobenega tam v času stavke in tudi sedaj ga ni.

Čudno se mi vidi, kako si mogla ti, dopisniškarica, s tako klobasarijo na dan. Pišeš, kako smc bili navdušeni stavarji, kako smo hodili po ulicah skebe čakati. Resnica je to, samo žalibog premalo nas je bilo, potem pa nismo mi krivi, če ti kompanija ne dá, kar zahtevam. Praviš, da smo šli v Somerset skebat. Vedi, da Somerset je velik in da ni povsed štrajk. Ko bi bil po celem Somersetu štrajk, bi ne bilo toliko mrtvih in Spanglerju. Praviš, da se bahamc, da zaslužimo 13-15 dolarjev na dan. Ti moraš že vedeti, ker si bila tam, kako so služili. Jaz delam komaj tri tedne

tam, pa sem jih že vse poln, koliko jih moraš pa šele ti imeti, ki si bila dalj časa tam. Potemtakem te ni bilo treba precej v 4 meseh stradati. Pišeš, da si tudi ti bila tako srečna, da si bivala 4 mesece pod šotorem. Želim ti, da bi bile res enkrat. Vsak mora vedeti, da je to sama grda laž. Če bi ti vedela, kje mi delamo, bi gotovo ne pozabila zapisati detično naselbino in kompanijo. Če je resnica, kar si pisala, je tvoja dolžnost, da vse to zapíšeš. Če tega ne storiš, boš ostala lažnjivka. Mi se vozimo že tritedno na delo in še se bomo, ker se ne oziramo na take ženske. Nas lahko vidiš vsak dan po dvakrat in te prosim, da nas malo vsaj opozoriš na to naše grdo delo, in če boš ti to storila, potem bom jaz ostal na laži, če pa ne storiš tega, potem boš pa ti ostala šotar in letični kraj v Somersetu ti je pa toliko znan kakor meni Alasko. Nadalje pišeš, da se prav nič ne čudiš, ko večkrat vidiš, da ženske nosijo hlače namesto moških. Vidi se, da pa sebi vatel meriš. Ko bi ti ne nosila hlače namesto moža bi se gotovo ne vtkala v majnarške zavode. To je moževa dolžnost. Zatorej, če se želiš oprati, le brez skrbi podpis svoje pravo ime in ti

zagotovim, da se bom tudi jaz. Pozdravljam vse vojake širom Amerike, posebno pa one v Somersetu in vas prosim, da se kaj oglašite, ker vam so bolj znane tankajšnje majnarške razmere.

Premogar.

Collinwood, Cleveland, Ohio.
Novic nimamo ravno zanimivih, toda vendar sem se odločil opozoriti collinwoodsko naselbino, dokler je še čas. Že veliko naših rojakov je bilo opeharjenih, ko so kupovali farne od nekega Juda, ki je dobro znal oglašati v slovenskih časopisih. Ta poljski Jud je prišel z novim businessom v naši naselbini. Prišel je z razprodajo starega lesa od podrtih hiš našim rojakom. Prodaja skoro za isto ceno kakor nov les za stavbišča. Ko vidi rojaka v stiski za denar, mu reče, da mu podpiše noto, kakor da mu on zaupa za toliko in toliko časa. Ne briga se za denar, dokler je nota v veljavi, a drugi dan po poteku note ima že rojak mortgage na svojem posestvu. — To je vzrok mojega opomna na tukajšnje naselbino. Le želeli bi, da bi tudi hrvatski listi opozorili svoje rojake. Opazovalec.

Iz Slovenije.

Reforma osnovne šole v Kočevju.

V smislu sklepa višjega šolskega sveta sta se nemška in slovenska osnovna šola v Kočevju združili v skupno mešano grazenščino. Učencev in učenek je v slovenskih razredih 382, v nemških pa jih je 273.

Gasilni dom v Loki.

Gasilno društvo v Loki naznanja, da je gasilni dom pod streho. Na stolpiču vihrajo narodne zastave. Delo bo kmalu končano.

Pred padcem cen važnim živilom.

"Jutru" poročajo: Večje parti je ameriške masti, ki prispejejo v kratkem v Ljubljano, pridejo postavljeni v Ljubljani na 96 do 100 kron za kg. Istotako so na potu v Ljubljano večje množine alzaskega in češkoslovskega krompirja, ki bo prišel v Ljubljano postavljen po mnogo nižjih cenah, kakor so sedaj na trgu. Posebno nizke cene ima letos holandski in skandinavski krompir, katerega v veliki množini uvažata Italija. V Trstu se nahaja tudi 400 vagonov ameriškega sladkorja, pripravljene za uvoz v Jugoslavijo. Vendar ga jugoslovanski trgovci ne kupujejo, ker čakajo še nižjih cen.

Železniške tatvine na Temu.

V viharni noči 29. sept. so neznan storilec vlomili v neki na Temu se nahajajoči vagon ter odnesli zaboj moškega in ženskega perila. Orožniki se pričeli iskati vlomilce in so kmalu opazili, da pelje sled v hišo posestnika Konrada Črnčiča v Razvanju; odredili so preiskavo ter na polagi zaplenjenega blaga aretirali hišnega posestnika in njegovega brata Ivana. Poleg ukradenega perila s Temu so našli orožniki tudi dve kolesi, skriti v senu na hlevu. Nadaljnja preiskava pa je dognala, da sta pri tatvini udeležena tudi znana malopridneža Franc Mandl in Konrad Lešnik. Vsi so pod ključem.

Tatvina na železnici.

Dne 8. oktobra je bil v železniškem vozu med vožnjo z Zidanega mosta v Maribor ukraden potniški spremljevalec Davorin Vugrinec iz Koprivnice za 30.000 K. Sumljiv tatvine je neki Ljuba Milič, s katerim je bil ukraden v družbi, ki pa je med potom izginil.

Vlomilčeva smola.

Dne 10. oktobra dopoldne je bil v Komenskega ulici v Ljubljani aretiran 19letni Vinko Jerala ravno v trenutku, ko je hotel vlomiti v stanovanje Terezije Arlič. Jerala je velik malopridnež in jako nevaren tuji lastnini. Tudi na sodniji je dobro znan.

Tožijo, da nimajo tobaka.

Iz Mokronoga poročajo: Vsi mokronogaški trafikanti in okoličani so nekaj časa brez vsakega duhana, cigaretn in cigar. Kaj poročajo temu tobakarna tovarna v Ljubljani.

Pred znatnim znižanjem cen masti.

Kakor se poročajo, prispeje v kratkem iz Hamburga mast, ki bo prišla postavljena v Ljubljano na 86 kron za kilogram. Nadalje se oboje ta tudi precejšnje znižanje cen

Peter Zgaga

Greh je izgubiti lase — pravi oglaš v listu.
To je resnica. Večina starih grešnikov je plešastih.

Z denarjem, katerega nameravaš izdati to zimo za premog, se pelji v Californijo, pa boš na gorkem.

Sedaj, ko so začela v jolietškem glasilu izhajati pisma Komarjeve Špela, lahko ponosno zavdihne slovenska literatura: Hvala Bogu, že vsaj v svoji neumnosti sem dospela do viška.

V Ameriki so se pojavili veliki zagovorniki miru.

Pravijo, da naj bo vojna le takrat, ko bo ljudstvo glasovalo za njo.
Škoda, da živimo v časih, ko je bajonet mogočnejše sredstvo kot pa svobodna volja svobodnega državljana.

V senči bajoneta je že marsikdo izpremenil svoje mnenje.

Poleg tega ima pa tudi ameriški državni pravdnik še vedno tako moč, da lahko proglasi za veleizdajalec in kot takega tudi obsodi vsakega državljana, ki bi si predrznil proti vojni glasovati.

Kam zavedejo ženske človeka, nam je najboljši dokaz Turčija.

Laški fašisti nosijo črne srajce. Črna srajca je postala simbol vsakega zavednega Italjana — piše časopisje.

Da, črna srajca, umazana duša in usiava glava.

Čikažanka je zastupila tri svoje može. Svaj zločin bo najbrže s smrtjo plačala. (Edinole, če je izvanredno lepa, bo oproščena.)

Tiste, ko pa počasi pa toliko sigurnejše zastupljajo, pa letajo proste in svobodne naokoli.

Vsi republikanski kandidati, ki so bili poraženi odkritostno priznavajo:

Mokrači so me porazili.
Mokrači so sedaj najmočnejši element v deželi.

V gotovem oziru je pa sila žalostno priznati: Zato sem bil poražen, ker sem bil proti šnopsu.

Število rojstev v Franciji se manjša.

Ubogi Francozi imajo s politiko preveč opravka. Iz njihove zavozene politike se pa ne more ničesar dobrega poroditi.

Mladi Rockefeller svetuje Amerikancem: Steditte penije!

Če bi njegov oče ne prištedil toliko milijard penijev, bi se danes marsikateremu delavcu v Združenih državah boljše godilo.

Čikaška baraba v kutarski obleki je v eni svojih zadnjih številik nepobitno dokazala svoje patentirano barabstvo.

V barabstvu ne dobi vrstnika, pa naj preromamo križemsvet.

Po naj smatra kdo za hogo-kletstvo, ali ne, vseeno bom pribil naslednjo resnico:

Ubogi Bog, ki ima na zemlji take namestnike!

Jugoslavanska Katoli. Jednota

Ustanovljena l. 1898
Inkorporirana l. 1901
GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki.
Predsednik: RUDOLF PERDAN, 933 E. 185th St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106 Pearl Ave., Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH FISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neplačanih smrtin: JOHN MOVERN, 412 - 12th Ave. East, Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik.
Dr. JOS. V. GRAHEK, 448 E. Ohio Street, N. S., Pittsburgh, Pa.

Nadgorni odbor:
ANTON ZBAŠNIK, Room 206 Bakewell Bldg., cor. Diamond and Grant Streets, Pittsburgh, Pa.
MOHOR MLADIĆ, 1334 W. 18 Street, Chicago, Ill.
FRANK SKRABEC, 4622 Washington Street, Denver, Colo.

Porotni odbor.
LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, Black Diamond, Wash.
FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Združevalni odbor.
VALENTIN PIRC, 780 London Rd., N. E., Cleveland, O.
PAULINE ERMENC, 539 - 3rd Street, La Salle, Ill.
JOSIP STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON DELARC, 706 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno uradno glasil: "Glas Naroda".
Vse stvari tiskajoče se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljave naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse priložbe naj se pošilja na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolniška sploševala naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.

Jugoslavanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovonom za obilen pristop. Kdor eli postati član te organizacije, naj se zažari tašniku bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi: s 3 člani ali člankami.

Raznoterosti

Sporna zadeva kraljeviča Gjorgja.

Iz Beograda javljajo: Ker kraljevič Gjorgje še vedno ni odpoštoval v Niš, je naročila vlada finančni direkciji v Nišu, da naj le osebno izplača kraljeviču mesečni obrok apanaže. Na ta način je bil storjen pred sestankom kronskega sveta poslednji poskus, da se kraljevič prisili k odpotovanju in tako mirnim potom reši dolgoletni spor.

Masarykov jubilej.

Te dni je praznoval prezident Čehoslovaške republike Masaryk 40-letnico svojega delovanja kot univerzitetni profesor. Dne 16. oktobra leta 1882. je bil poklican Masaryk, tedanji docent filozofije na dunajski univerzi, kot profesor filozofije na praško univerzo. Ob tej priliki pozdravljajo češki časopisi jubilarja, ki je v letih 1914-1918 izvršil narodno in državno revolucijo in izvojeval narodu državno samostojnost in svobodo.

Za prehrano Slovenije je ministristvo za socialno politiko dalo 2 milijona dinarjev.

Za pogorelce v Knezini je posredoval pri osrednji vladi poslanec Nemanič.

Za znižano vožnjo pri prevozu sena in slame je posredoval poslanec Pušenjak pri železniškem in poljedelskem ministristvu. Znižane cene so lovoljne, treba je urediti le še nekaj formalnosti.

BLOKARJI, finižarji in hidravlikarji za moške slamnke.

Odprta delavnica. Dobra, stalna plača. — Delo celo leto.
Friedman & Herman,
419 Lafayette Street,
New York City.
(14, 15 '16-11.)

BOLGARSKI KRVNI ČAJ.

Na milijone jih rabi ta čaj, da odstrani o prganah, vzamejo ga vročega predno kve-lj spat. Pomaga prebaviti, slabemu želodcu, ledicam in česti kri. Vprašajte lekarnarja, ali po pošti za-varovano, 1 velika družinska škatla \$1.25, 3 škatle \$3.15, ali 6 za \$5.25. Naslov: Marvel Products Company, 4333 Marcel Building, Pittsburgh, Pa.

Kje je moj stric FRANK PROSEN, podmače Kušič iz Trpčan pri Hreški Bistrici? Zadržje pis-mo sem prejel od nekod iz Kentu-cky. Prošam cenjene rojake, če kdo kaj ve, da mi poroča, ali naj se pa sam oglašim. — Francis Stemberger, Box 96, Arroyo, Pa. (14-17-11)

Rad bi izvedel, kje se nahaja moj bratranec JOHN ROLAH, doma iz Velike Pristave. Aprila meseca tega leta se je nahajal v Clevelandu, Ohio, 1045 E. 61. St. Pisal sem mu več pismen na ozna-čeni naslov, odgovora pa nisem nobenega dobil. Spročati mi imam več važnih stvari, ker od-potujem zadnje dni decembra meseca v stari kraj Prosim, če kdo izmed rojakov ve za njegov naslov, naj mi sporoči, ali naj se pa sam oglašim. — Anton Cvjetnič, Box 111, Buckhannon, W. Va. (14-15-11)

ŽENITNA PONUDBA.

Želim se seznaniti s Slovenco v starosti od 20 do 30 let. Jaz sem star 35 let in imam svojo do-mnajo. Katero veselje, naj se mi prijavi. — Tony Blažič, Box 65, Black Lick, Indiana Co., Pa. (14-15-11)

SLUŽBO DOBI SLOVENKA

tudi z enim otrokom pri družini, obstoječi iz moza in dveh sinov; večji je dela in manjši pa hodi v Solo. Oglasite se: John Simčić, Box 411, Bellaire, Ohio.

NAZNANILO IN PRIPOROČILO.

Cerjenim naročnikom "Glasa Naroda" v državi Ohio naznanjamo, da jih bo obiskal naš potovalni zastopnik

Mr. ANTON SIMČIČ, kateri je pooblaščen nabirati naročnino za naš list, zatoraj prosimo rojake, da mu bodo kolikor mogoče naklonjeni.
Slovenic Publishing Co.

ADVERTISE IN "GLAS NARODA".

Denar govori!

Varčujte in pripravljajte si s tem neodvisnost za Vašo starost.
Vložite Vaše prihranke v domač zavod, kateri Vam nudi neoporekljivo sigurnost in 4% obresti od Vaših vlog.

Vljudno ste vabljeni, da nam zaupate Vaše prihranke in pomnožite število vlagateljev, kateri imajo naložen svoj denar pri nas na

"Special Interest Account"

Uverjeni znate biti, da bodo Vaši dolarji v pravih rokah in boste glede njih sigurnosti lahko mirno spali.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt Street New York

Glavno zastopstvo:
JADRANSKE BANKE

Jugoslavenskemu dinarju se obeta lepa bodočnost.

Neenakost denarja je razdelila svet v dva nenaravna tabora. — Emisijske banke so začele tiskati bankovce ne glede na kritje. Razmerje med bankovci in gotovino je v Jugoslaviji povojnejše kakor na Čehoslovaškem, Belgiji, Italiji in celo Franciji. O usodi dinarja ni nihče upravičen dvomiti. — Ameriško posojilo bo pripomoglo k splošnemu razmahu. —

Jugoslavija spada po sedanjem ustroju svojega denarstva k državam s papirnato valuto. Kakor znano, se je vsled vojne razdelila vsa Evropa in tudi ves svet v gospodarskem oziru na dve neenaka dela: v države z zlato in države s papirnato valuto. K prvemu taboru spadajo v Evropi Anglija in nevturalne države Švedska, Norveška in Švica, dalje Zedinjene države in Japonska, a k drugemu skoraj vse druge države v Evropi, predvsem zavezniške in premagane države. S tem je nastal v svetovnem gospodarstvu abnormalen položaj, iz katerega izvirajo vse težkote, ki sestavljajo svetovno gospodarsko krizo in ki so izvor ogromne škode in izgube za oba gospodarska tabora.

Kako je prišlo do te nenakosti denarja, ki je razdelila svet na dva nenaravna tabora? Države, ki so se udeležile zadnje vojne, so imele vse ogromne stroške. — Vsled tega se državne potrebe niso mogle kriti z navadnimi sredstvi, t. j. z državnimi dohodki. Državni proračuni so prišli kmalu iz ravnoteže, stroški so postali mnogo večji kot dohodki in so se povečali v taki meri, da bi jih ne bilo mogoče kriti z nikakimi novimi davki. Vsled tega so se morale vlade posluževati edinega sredstva ki je preostajalo, namreč najemanja posojil v notranjosti in inozemstvu. Kar se tiče notranjih posojil, so vlade trkale v najrazličnejših oblikah na vrata državnih emisijskih bank. Kmalu pa se je to sredstvo iztrošilo, kajti emisijske banke vseh urejenih držav so bile vezane po posebnih zakonih, ki so jim prepisovali, da ne smejo izdajati bankovcev za večje svote, nego so jih v stanu kriti s svojo imovino v zlatu in drugih enakoveljavnih vrednotah. V nekaterih deželah se je smela prekoračiti ta svota za precejšnjo količino, ki pa je bila tudi po zakonu določena. Trkanje vlad pa se je nadaljevalo in državne banke so prišle v zadrego, ker niso imele več razpoložljivih sredstev. Tedaj so segle države po novem sredstvu: odpravile so zakon, s katerim se omejuje izdajanje bankovcev. Tako so začele emisijske banke pridno tiskati bankovce brez ozira na kritje in jih posojati državi. Tako se je delalo ves čas vojne in se dela še dandanes v večji ali manjši meri. Posledica tega je bila, da se je svota bankovcev ogromno pomnožila, medtem ko je ostalo kritje v zlatu isto, ako se ni celo zmanjšalo. Tako je imela francoska državna banka v maju l. 1914. za 3.5 milijard zlata in srebra in 5.8 milijard bankovcev, l. 1920. 5.6 milijard kritja, a bankovcev 38 milijard, leta 1921. 37.1 milijard in letos v marecu 35.15 milijard. S tem je postala francoska valuta papirnata. Vsled velike količine bankovcev jih državna banka ne more izplačevati v zlatu, kakor pred vojno, in država je izdala poseben zakon, s katerim se je banka obvezala od te dolžnosti in obenem določilo, da imajo bankovci kljub temu veljati kot zakonito plačilo. Čim se je to zgodilo bankovci ni bil več "zlat" in njegova vrednost je začela naglo padati.

Tako se je zgodilo v večini evropskih zavezniških držav in to je prvotni vzrok padanja valute, kateremu so sledile vse druge spremembe okolice, ki so doledajo o vrednosti papirnatega denarja. Kar se tiče jugoslovenskega dinarja, je bilo stanje jugoslovenske narodne banke v zadnjih treh letih sledeče: l. 1920. bankovcev: 3 milijarde 300 milijonov, zlata in srebra 80 milijonov, v juniju leta 1921: bankovcev 3 milijarde 700 milijonov, zlata in srebra 92 milijona in v marecu 1922: bankovcev 4 milijarde 700 milijonov, zlata in srebra 92 milijonov. Razmerje med številom bankovcev in vrednostjo kritja bi bilo torej zelo nepovoljno in naravnost katastrofalno. Svota jugoslovenskih

bankovcev bi bila 51krat večja kot vrednost kritja! Vse druge sosedne države razen Nemčije, Avstrije in Ogrske bi se nahajale v nesorazmerno povojnejšem položaju, celo premakana Bolgarska. K sreči pa je položaj malo drugačen. K 92 milijonom zlata in srebra je treba prišteti zalogo Narodne banke v znesku 304 milijonov zdravih valut in 2138 milijonov dinarjev, koliko znaša vrednost državnih posestev, ki jih je vlada založila za izdajanje bankovcev. Na ta način bi bili jugoslovenski bankovci kriti skoraj do dveh tretjin svoje vrednosti, kar bi pomenilo — ceteris paribus, da je položaj jugoslovenskega denarstva naravnost sijajen. Razmerje med bankovci in kritjem je mnogo povojnejše kakor na Čehoslovaškem, v Belgiji, Italiji in celo Franciji!

Temu stanju pa nikakor ne odgovarja položaj dinarja na mednarodnem trgu. Dinar stoji danes slabše nego italijanska lira ali čehoslovaška krona. Iz tega sledi, da je inflacija ali povodenj bankovcev sicer prvotni vzrok padanja valute, da pa postanejo pozneje odločilnejše one druge, spremljevalne okolščine. Kot posebno okolščino, ki vpliva nepovoljno na vrednost dinarja, je pač treba omeniti način kritja. Država je sicer založila svoja posredstva, toda to so nepremičnine zemljišča, gozdovi, ki predstavljajo svojo vrednost v naravi in ne v gotovini (v kovini). Zato so ti državni domeni le nekako kritje "za silo", ki nadomeščajo kritje s kovino in devizami.

Poleg te povsem svojevrstne in izjemne okolščine vplivajo na vrednost dinarja predvsem splošne razmere, v katerih se nahaja država, in prvi vrsti pasivnost trgovske bilance. Kljub hitremu naraščanju izvoza je bil uvoz vsako leto večji kot izvoz za približno dve milijardi dinarjev. To pomeni, da je bila Jugoslavija prisiljena povpraševati v mnogo večji meri po tujem denarju kot inozemstvo po jugoslovenskem. Čim manjše pa je povpraševanje, tem manjša tudi cena, kar velja o denarju ravno tako kakor glede vsake druge robe. V zvezi s to okolščino je treba takoj naglasiti zelo nepovoljno dejstvo, da se nahaja Jugoslavija v najtesnejših gospodarskih stikah ravno v tistimi državami, ki imajo same slabo ali zelo slabo valuto (Italija, predvsem pa Nemčija in Avstrija). Vsled tega je usoda denarja v veliki meri zvezana z usodo valut teh držav. Da bi se država zavarovala proti škodljivemu vplivu takih zvez, je vlada odredila, da se imajo za izvoženo blago sprejemati plačila samo v "zdravi valuti". Ta odredba pa je dvostran nož, kajti z njo se sicer brani država pred povodnjjo slabega denarja sosednih držav, toda istočasno se tudi pobija vrednost dinarja v inozemstvu. Kdor ima n. pr. v Švici en milijon dinarjev, ne bo mogel z njimi vsled te odredbe nihčevar kupiti iz Jugoslavije, temveč bo moral kupiti z dinarji švicarske franke ali kak drugi dober denar, da jih pošlje v Jugoslavijo kot plačilo z "zdravo valuto". To vpliva brez dvoma zelo slabo na vrednost dinarja v inozemstvu in ovira obenem tudi jugoslovenski izvoz.

Med raznimi drugimi okolščini, ki potiskajo dinar k tlom, omenimo ob zaključku le še par najodločilnejših, ki so valutna špekulacija, par slabih letih, primanjkljaj v državnem proračunu, pomanjkanje določenega finančnega programa, neurejenost pobiranja davkov, nekako gospodarska dvodelnost države, ki se zrcali v nasprotju med Zagrebom in Belgradom, politična napetost med Jugoslavijo in Italijo, in končno igrajo gotovo precejšnjo vlogo tudi valutne spletke močnejših sosedov.

Vsi ti razlogi so soodločali poleg inflacije pri padcu dinarja z razmerom visoke stopnje, ki jo je zavzemal v prvi polovici leta 1920. Tu pa moramo naglasiti, da se strokovnjaki strinjajo v mnenju, da ne odgovarja ta padec ne količini izdanega papirnatega denarja (samo 400 dinarjev pride na vsakega prebivalca, medtem ko pride v Franciji skoraj 1000 frankov) ne resničnim gospodarskim zmoglostim jugoslovenske države. To dokazuje tudi dejstvo, da je dinar v notranjosti države zelo zdrava valuta. Za en dinar se dobi n. pr. v Jugoslaviji več robe kot v čehoslovaški republiki za eno čeh. krono, kljub temu da velja čeh. krona v inozemstvu 2 in pol krat več kot jugoslovenski dinar.

Iz vsega tega se vidi, da bi bil vsak pesimizem o usodi dinarja neupravičen. Jugoslovenska valuta se bo popravljala in krepila sporedno s krepitvijo notranjega in zunanjega položaja države in sporedno z razmahom neizmernih gospodarskih sil, ki še počivajo v tej mladi državi. K temu razmahu bo gotovo mnogo pripomoglo ameriško posojilo, ako se smotreno uporabi.

POGLED NA SPANGLER, PA., KJER SE JE P ONESREČILO NAD 80 PRĚMOGARJEV.

Kakor hitro je dospelo poročilo, da so se uneli plini v Reilly rovu, Spangler, Pa., se je zbrala pred vhom v rov velikanska množica ljudi. Vsi so nestrno pričakovali, koliko je številno žrtev ter če je ta ali oni živ ali mrtve. Nekaj pretresljivega je bil jok ubogih žena in sirot. Po silnem prizadevanju reševalcev, se je posrečilo nekatere žive rešiti, dočim so privedli na površino osemdeset mrtvih. Eksplozija je povzročila odprta svetilka. Krivda pade na kompanijo, ker je dovoljevala lju tem hoditi z edrptimi svetilkami v rov, napolnjen s plinom.

vojni oslepljenje prejšnje uslužbenice v posebnih poslopih v mestu, vsled česar bi bilo mogoče na uspešen način izločiti problem transportacije. Ekonomski razlogi, ki so prišli pri tem vpoštev, so preprečili izvršitev tega načrta in vsled tega so morali zvesti pasji tovariši prevzeti nalogo, da spremljajo oslepljene z doma na njih mesto dela in nazaj. Te delavce in njih pse prevažajo brezplačno po vseh električnih železnicah, ki so pod kontrolo kompanije.

Vse, kar je sploh mogoče, je bilo storjeno, da se zavaruje telesna varnost teh mož. Stropi so zavarovani z močnimi železnimi ograjami primerne izolacijami, vsled česar se je izločilo nevarnost, da bi prišli slepi delavci v neposredni stik z elektriko.

Še ena stvar, ki je bila neposredna posledica teh človekoljubnih prizadevanj Siemens-Halske družbe. Oddelek za oslepele delavce se je izpremenil počasi v pravcat žemtovanjski urad in več kot en zakon je bil sklenjen na podlagi tesnih stikov med oslepljenimi delavci ter dekletami, ki so bile zaposlene v istem oddeleku.

Prvi impulz za uporabo oslepljenih delavcev je prišel od dr. Silexa, dobro znanega berlinskega izvedenca glede očesnih bolezni. Tvrdisa Siemens-Halske pa je bila prva velika industrijalna naprava, ki je prestavila teorije dr. Silexa v praktično dejstvo. Slepi možje v svojih delavnicah so postali uspešni na naravnost čudovit način in dosti jih je med njimi, ki zaslužijo najmanj po sto mark na uro. (Primerjajmo s tem obnašanje naših ameriških kapitalistov, ki vržejo človeka na cesto, kakorhitro ni več vsega zmožen stroj za proizvajanje dividend ter velikanskih dobičkov. Tukaj v Ameriki smo še daleč za luno glede socialne preskrbe, kot je splošno uveljavljena med Nemci, onimi "barbari", proti katerim se je boril Wilson, da pripomore svetu do zmag "pravice in demokracije").

Iz Dolenjevasi pri Ribnici.
Komaj je utihnil dogodek o strašni smrti samomorilca Kluma že nas je prestrašilo še strašnejše dejanje Franc Merharja, podunavca Rudla Živel je v nasprotju s svojim vsakom in sosedom gostilničarjem Karlova Merharjem iz Prigorice. Ko sta se pred par tedni zopet sprla in se skregala, je Fran Merhar sprožil na Karla Merharja revolver, ki ga je zadel ravno v glavo, da je bil tačik mrtve. Morilec je bil v svoji sobi, dočim je nestrpni sošil stal pred oknom morilčeve hiše, tako da je strel prišel iz hiše skozi okno. Prvi strel je podrl žrtev na tla, a morilec je oddal še dva. Obstreljenega so odnesli v njegovo hišo, kjer je rev. z krvavim nezavestem celo noč in naslednji dan izdihnil. Pri raztlese nju so zbiravniki našli kroglo prav v sredi možganov. Ranjki je zapustil zadolženo hišo in 4 male nedolžne otročce. Ubežala so odvedli takoj v zapor, a je bil izpuščen na prosto v par dneh.

Nemški delavec ne more vzdrževati družine.

Iz Lima, Ohio, poročajo: Nemški delavec je skoro nemogoče vzdržati svoje družine s plačami in mezdami, katere dobiva. — je izjavil Leon Loewenstein, ki se je pred kratkim vrnil semkaj z daljnega potovanja po Evropi.

Neglede na to, da so sedaj plače višje kot so bile kedaj prej v zgodovini Nemčije, rastejo cene z neizmerno naglico. — je rekel. — Življenske potrebščine so postale tako drage, da so skoro nedosegljive za navaden narod. Cene so poskočile od dvesto do tisoč odstotkov v zadnjih treh mesecih.

Kljub takemu ekonomskemu položaju pa ni opaziti v Nemčiji nikakega lenarenja. Vsaka tvornica, ki le more dobiti surovine, obratuje. Vse kaže, da je želja vsakega posameznega v deželi, da pomaga izboljšati narodni ekonomski položaj. — je rekel Loewenstein.

Splošno mnenje izven Berlina je, da se ne bo vrnila Nemčija k monarhistični obliki vlade. Republika se je priljubila narodu, ki čuti, da mora plačati zavezniško vojno odškodnino, ki pa daje pogosto izraza želji, da bi mu dali zavezniki dalj časa, tekoma katerega naj plača to odškodnino.

Kako poceni lahko potuje človek v Nemčiji, je razvidno iz potovanja Loewensteina iz Kolina v Stuttgart. Vožnja traja dve uri z najhitrejšimi ekspresnim vlakom v Nemčiji. Skupina treh se je podala na potovanje in skupni stroški so znašali petdeset centov v ameriškem denarju.

Glede industrijalnih razmer v Nemčiji je rekel Loewenstein: — Prav kot je John D. Rockefeller kontrolujoča sila Standard Oil kompanije ter drugih kompanij, zvezanih z njo, tako je tudi Hugo Stinnes voditelj skoro vsake industrije in vsakega podjetja v Nemčiji.

Stinnes je lastnik rorov, ki proizvajajo slehrno kovino, katero je mogoče najti v deželi. On je načelnik kompanij, ki izpreminjajo kovine v surovine ter kontrolira tudi podjetja, ki izdelujejo dovršene produkte. On kontrolira tudi plovbo in parobrodstvo na nemških rekah ter električne ter telefonske sisteme Nemčije.

Vsaka vas in naselbina ima električno razsvetlavo. To je stvar, ki je bila še par let poprej nazaslišana. Iz vsakega mesta je mogoče govoriti po telefonu s katerekoli delom Nemčije. — Železnice, ki so deloma pod kontrolo Stinnesa, vozijo redno, bolj redno kot so vozile v časih pred vojno.

Trema gledaliških igralcev.

Bolj ali manj so vsi igralci nervozni in trpé od treme. Znani veliki angleški igralec Garrick je imel sicer železne živce, a navzlic temu je po lastnih izjavah imel večkrat, ko je stopal na podij pred publiko, silno tremo. Nasprotno pa Kemble-a, ki je bil v privatnem življenju zelo nervozen, na odru ni nikoli popadla trema. Edmund Kean, ki je bil nevrastenik, vinski bratec in je tragično končal svoje življenje, je na pozornici večsah drtel kakor šiba.

Uprav anekdotična pa je bila nervoza glumca Matrewsa, ki je bil v družbi izreden veseljak in duhovit družabnik. V resnici pa je bil melanholik, kakor so to sploh ljudje, ki so v družbi znani kot veseljaki in duhoviti. Pripovedujejo, da je nekega dne Matrews stopil v neko gostilnico ter opazil človeka, ki je jedel meso brez gorčice (mustarda). To ga je silovito razburilo; toda premagal se je, sedel za svojo mizo in začel čitati časnik. Vendar se ni mogel pomiriti, neprestano je izza časnika škilil na gosta in ko se končno ni mogel vzdržati, je stopil k njemu in mu rekel: "Človek božji, kako pa moreš jesti meso brez gorčice?" Gost mu ni dal odgovora. Matrews ponovi svoje vprašanje, a gost molči tudi nadalje. Matrews skuša zopet čitati naprej, ali naenkrat prekipi kupa njegove potrpljenja, naglo zagrabí steklenico in jo vrže molčičemu gostu v glavo.

Trema popade igralca najbolj pred predstavo kakoga novega komada. Dovolj znani so primeri, da so nekateri glumci morali zaradi pihude treme leči v posteljo. Karel Kean, sin zgoraj imenovanega slavnega igralca, je večkrat v momentu, ko je stopal na oder, začel tako drhteti, kot da ga je tresla mrzlca. — Komik Geo Parqum je enkrat padel v tako tremo, da je z njo zaigrav svojo kariero. Poleg komičnih ulog je namreč igral tudi tragične, in neki angleški pisatelj pripoveduje, da je nekega dne v ulogi Hamleta bil popolnoma zmešan v svojih besedah. Naenkrat je namesto prave besede izrekel nesvestno: "Kaj bi počela moja mati, ko bi vedela, da je njen sin takža žival!"

Publika in z njo tudi igralci so prasnili v smeh, siromaka pa je to tako zmedlo, da je opazil svojo zmožo, skočil z odra in se skril za kulise. — Pa tudi igralca, ki je isti večer igrala Otelijo, je dobila tremo, in ko je izrukla besede: "Zaprta sem v svojo glavo..." ni mogla nadaljevati. To pa je nekega igralca, ki je stal za kulisami, take razsrdilo, da je glasno šepnil: "In izgubila ključ..."

Ghiunica zmedena ponovi te besede — med publiko pa je odjeknila nova salva bučnega smeha.

Trema je znana tudi starim, rutiniranim govornikom in starim pevcom umetnikom. Ta trema pa izvira iz avtekritike: nikdar niso zadovoljni s seboj, zato zahtevajo od sebe več, nego zahteva publika. Demikljav začetnik zdravih živsev nima treme, čim višje stopa v svoji umetnosti, tem skromnejši je v samozavesti in tem bolj spoznava tremo.

Cesta Kostanjevica—Ojstro.
Poslanec Sušnik je posredoval pri ministru za javna dela radi ceste Kostanjevica—Ojstro in radi državne podpore za most čez Krko v Čerkljah pri Krškem.

Amerikanci kvarijo lice z očali.

Iz Londona poročajo: Osebnost Amerike je popolnoma izginila za parom smešnih in neokusnih očal, obrobljenim z rogom, — je izjavil Basil Hastings, slavni angleški dramatik.

Vsi Amerikanci v tem ali onem londonskem hotelu, — je rekel. — so si podobni kot jajce jajcu in če bi prišla osmukana ovača v hotel, opremljena s takimi očali, bi jo sprejel uradnik hotela za Amerikanca brez najmanjšega dvoma. Ambicija modernih Newyorčanov je izgledati kot kaka bedasta ovača.

Kampanja se je razširila celo na Anglijo. Možeje z odličnimi obrabi, z obrabi stvariteljev, so pričeli sedaj sprejemati to ameriškansko prismodarijo in če se ne bo kmalu napravilo keneza temu, bodo izgledali vsi Angleži enako, kot čreda bedastih ovač.

Če sta približno enako vzrasla izgledata dva človeka, opremljena s temi žalostnimi očali, tako slična kot je jajce slično jajcu. Človek se stresa ob misli, kakšne napake bodo delale žene in ljubice in koliko sitnosti in zadreg bodo imele sodniki, ko ne bodo mogli razločiti obrazov.

Komaj je vejtno, da so tudi ženske podlegle tej prismodariji, a kljub temu je resnično, da lahko vidite na vsakem boljšem plesu najmanj ducat elegantnih deklic, oblečenih v najlepše obleke, kojih lepa lica pa so spačena od velikih kovov stekla, obdanih od debele roževine.

Človeka nehote razkači pogled na take deklice. Lepi obraz deklice ni izključno njena last, temveč dar božji, namenjen utihi in veselju drugih.

Vlom v železno blagajno; okoli 100,000 lir škode.
V prvem nadstropju hiše št 5 v ulici Vincenzo Scussa v Trstu ama hrugavski konzul Spiro Kleškovič svoje urade in stanovanje. Nekega dne je šel konzul obiskat svojo družino, ki je stanovala izven mesta. Ko se je vrnil v Trst, je našel vrata svojega stanovanja zaprta. Vendar pa so se poznali na njih sledovi vloma. Odprli jih je in stopil noter. V stanovanju in v uradnih je vladal največji nered, a železna blagajna je bila prevertana. Pelaz nje je ležala cela zbirka najrazličnejšega vlomilnaga orožja: žage za železo, kladi, va, svedrji, železni drogi, velike škjarje za rezati železo, pile, dleta, kloše itd. Konzul je napravil površen inventar. Iz železne blagajne je zmanjkalo 7800 lir, 11 zlatih napoleonov, 4 angleški funti, 17 zlatnikov po 20 kron, 20 zlatnikov po 10 kron, zlata ročna torbica in zlat prstan. Razen tega je bilo odnečeno mnogo perila ter oblek, vsega skupaj približno za 100,000 lir. Velika tatvina je bila naznagnjena policiji, ki zasleduje predbzne tatove, a brez uspeha.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA 'GLAS NARODA', NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA 'GLAS NARODA', NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

Tobačna industrija v Jugo slaviji.

Podravnatelj Ivan Tome piše: Tobačno rastlino so prvič spoznali pri liku odkritja Amerike. Tobačno seme se je doneslo v Evropo šele okoli leta 1550. Početkom 17. stoletja je došel tobak v tedanjo Turčijo, kjer je našel rodovitna tla, ter je za 150 let bil spoznan že po vsem starem svetu. Teritoriju tedanje Turčije je pripadalo tudi ozemlje naših južnih krajev ter je na ta način pritevni kulturo tobaka v naših južnih krajih skupno z ono v Macedoniji in Traciji med najstarejšo. Tobak, ki zraste v navedenih pokrajinah, služi samo za cigarete ter je prvovrstna kvaliteta istega poznana po celem svetu. Ni čuda, da se ljudstvo s posebno intenzivnostjo bavi s kulturo tobaka, ker prinaša ta posebno v sedanjih časih neprecenljive koristi. Kultura tobaka se goji v Jugoslaviji intenzivno in v prvi vrsti v Srbiji, Črni gori, dalje v Hercegovini in deloma v Bosni, nadalje v Dalmaciji, Bački in Banatu ter naposled tudi v Sloveniji. Tobačne sirovine iz navedenih krajev so v prvih letih našega stoletja kot izborne za izdelavo tobaknih fabrikatov, one iz Bačke in Banata manj, ker se uporabljajo le za izdelavo nižjih vrst, tem pa se pridružujejo one iz Slovenije, ker so slične banatskim vrstam. Zato je svetovna vojna posegla tudi v kulturo tobaka ter ponekod povsem zadržala njen cvetoč razvoj. Posledice vojne (kot na primer pomanjkanja živil) vpliva že sedaj v nekaterih krajih neugodno na razvijanje tobakne kulture, ter ki gleda narod, da sadi mesto tobaka v prvi vrsti živila, da si tako zagaruje svoj obstoj. Vendar pa je v poslednjih dveh letih opaziti vesel pokret tudi v tem oziru, ker se je narod zopet z vnu- monj prijel gojenja tobaka ter je upanje, da bo kultura tobaka v se danjih razmerah v doglednem času dospela do viška. S kulturo tobaka napreduje korakoma tudi tobačna industrija. V Jugoslaviji je že od nekdaj uveden monopol na tobak ter pridejo vse tobačne sirovine, kolikor se jih pridelava, v poštev le za domače fabrikate. Razume se, da se kvaliteta tobačnih izdelkov izboljšava s tobačnimi sirovinami. Kolikor boljše so sirovine, toliko boljše so tobačni izdelki in toliko zadovoljnejši konsumenti. Ko si monopol Jugoslavije zagaruje toliko sirovin iz lastne kulture, da bo mogoče kriti ne le vseh svojih potreb, temveč da si ustvari poleg tega tudi še vsaj enoletno rezervo vseh vrst sirovin, tedaj bo mogoče konsumentom ustrediti ne samo kvantitativno, ampak v vsakem oziru tudi kvalitativno. Znanje je namreč, da pridobi vsak tobak po daljšem ležanju mnogo na okusu in aromi. Tedaj bo nastopila cvetoča doba naše tobačne industrije, ker bodo izšli tobačni izdelki tekmovali na svetovnem trgu in se bo začela živahna eksportna kupčija tako s tobačnimi sirovinami kakor tudi s fabrikati. Naša tobačna industrija ima že v poslednjih dveh letih zaznamovati krepak napredek. Razen tovarne v Nišu, ki se je po svetovni vojni zasilo vmetila v neko monopolno polje, dasi je opremljena z najmodernejšimi stroji, imamo v Jugoslaviji tudi še tovarne v Sarajevu, Banjaluki, Travniku, Mostaru, Podgorici, Zagrebu, Senju in Ljubljani. V Zagrebu in Senju se izdelujejo samo cigarete, rezani tobak in cigarete, poleg tudi tobak za žvekanje, v vseh ostalih tovarnah samo rezani tobak in cigarete. Poleg navedenih tovarn imamo v dalmatinskem Sinju tudi fabrikacijo takozvanih turic. Vse te tovarne so bile odnosa se opremljajo z modernimi stroji, tako da bo tobačna industrija v doglednem času na višku kapacitete ter bo v vsakem oziru odgovarjala nalogam, ki jo čakajo še z ozirom na lepo se razvijajočo tobačno kulturo. V Srbiji se namerava zgraditi poleg že obstoječe še ena nova tovarna, brzikone v Smederevu, tako da bodo vse te tovarne ne le zadošale domačemu konsumu, temveč bodo v stanju izdelovati tudi večje količine za izvoz. Celih enajst tovarn, vse v živahnem obratu, zadovoljujejo ne samo zaposlene delavce, marveč tudi konsumente, gojitelje tobaka ter razne dobavitelje, in to v državi, ki ima vse pogoje za nadaljnji obstoj in razvoj, to znači nekaj, kar treba vsakogar vpoštevati o-

sobito z gledišča, da že sedaj tobačni monopol donša državi največ dohodkov. Glede produkcije si more vsak posamezni ustvariti primerno sliko s tem, da se mu predoči kapaciteto ljubljanske tobačne tovarne same. V Ljubljani se proizvaja dnevno: 321.000 komadov cigar, 16 milijonov 600.000 komadov cigaret, 48.000 kg finih tobakov, 19.000 kg domačega tobaka in 1700 kg klobas za žvekanje, v skupni vrednosti 4.600.000 dinarjev, ali letno- okroglo 11.600.000 cigar, 598 milijonov cigaret, 650.000 kg finih tobakov, 684.000 kg domačega tobaka in 62.000 kg klobas za žvekanje, v skupni vrednosti 165 milijonov 600 tisoč dinarjev. To so številke, ki govore jasno o ogromni proizvodnji ljubljanske tobačne tovarne ter proizvodnji v Jugoslaviji v obče. Z izpolnjevanjem obratov se bo ta produkcija še povečala. Ravno sedaj se vrše priprave za montiranje novih strojev, v kratkem se uvede v ljubljanski tovarni tudi fabrikacija nosiljane, ki bo tvorila nov vir dohodkov za naš monopol. Za vse navedene količine pa treba poleg tobačnih sirovin tudi najraznovrstnejših ekonomskih artiklov, za katere razpisujejo deloma tobačne tovarne same, deloma pa prava državnih monopolov v Beogradu stalno ofertalne licitacije. Mnogo predmetov je treba naročiti iz inozemstva, ker jih vsled pomanjkanja dotičnih industrij ni mogoče dobiti doma. Vsekakor pa je iz gornjih podatkov razvidno, da se nudi celotni industriji v Jugoslaviji najlepša prilika za proizvodnjo najraznovrstnejših predmetov, za koje bi bila ravno tobačna industrija najboljša odjemalka. Iz tega razloga bi bilo v interesu vseh industrij, da se zanimajo intenzivno za monopolna podjetja, osebno tobačne tovarne, ki nudijo dobaviteljem vseh mogočih potrebščin za tobačno industrijo marsikak lep dobiček.

Proti pijančevanju.

ki se je, žal, vse preveč razpaslo v naši domovini, je kamniško okrajno glavarstvo izdalo naslednji razglas: Vsakemu gostilničarju, ravnotako gostilničarju županu, ki bo oddaljal pijačo gostu, ki je že zavžil zadostni alkohola, se pri njegovem upijanju, se bo na podlagi ugotovitve brezpogojno odvzela gostilniška koncesija. Razgrajati in postopati, ki prihajajo iz gostilne, se bodo strogo kaznovali z zaporom, gostilničar pa z odvzetjem koncesije. Lokal, kjer se vrši pretep, se zapre in odvzame gostilničarju koncesija, ker to dokazuje, da gostilničar ni v stanju držati zahtevanega reda v svoji hiši. Policijska ura za cel okraj je določena na 9. uro zvečer. Dovoljenje za godbo in ples naj županstva kolikor mogoče omeje. Notoričnim pijančevanjem naj se ne oddaja pijača.

Grozno sliko o stanju železnice

so razkriti na shodu Zveze industrij dne 6. oktobra v Ljubljani. Poštenjši in strokovno izveščani ljudje zapišejo službo na železnici, vedno bolj pa preostajajo brezvestnejši, ki so pri železnici samo zato, da kaj zaradijo. Vsi trije so kar natrpni praznih in založenih vagonov in lahko se primerja, da v kratkem zastane ves promet, kar pomeni gospodarsko katastrofo za Slovenijo. Na postajah državne železnice v Sloveniji stoji 1882 pokvarjenih vagonov. Na postajah južne železnice stoji 2175 natovorjenih vagonov, od teh samo v Mariboru 1003, najstarejši že od 30. maja. Sama ležarina bo več stala, kot je vagon z blagom vred vreden. Pri carinarnicah Maribor, Ljubljana in Zagreb stoji 900 vagonov. Lepo gospodarstvo!

Žalosten začetek vinske trgatve.

Jošip Mikula, poljski dninar v Andrejeh v Prekmurju, se je udeležil pri sosedu vinske trgatve. Da bi imela stvar bolj svojo lice, si je pripravil pištolo, da bi streljal imel pa je smolo, kajti ko jo je nabasal, se je lepo vsedel na tla in položil pištolo na koleno, da bi nataknil kapselj, a v tem se je petelinček sprožil in ves naboj mu je šel v levo koleno. Prepeljali so ga v bolnico v Murski Soboti.

Knjigarna "Glas Naroda"

Molitveniki:

- Bog med nami, v platno vezano . 80
Črna paša, v platno vezano . 1.25
Duša popolna, v platno vezano . 1.-
Hoja za Kristusom, v platno vezano . 1.-
Marija Varhinja:
v platno vezano . 80
v usnje vezano . 1.80
Rajski glasovi:
v platno vezano . 80
v kost vezano . 1.70
v usnje vezano . 1.80
Sveta Ura, s posebnimi debelimi črkami,
v platno vezano . 80
Srbiji za dušo:
v platno vezano . 94

Poučne knjige:

- Abearednik nemški . 35
Angleščina brez učitelja . 40
Angleško-slovenski slovar (Dr. Kern) . 5.00
Angleški slovar ali nauk kako naj se k sv. maši strelje . 10
Cirilica, Navodilni za štitanje in pisanja srbskine v cirilici . 20
Jednotvornost, Praktična knjiga za naše gospodinjstvo . 1.50
Trdo vezano . 1.20
Broširano . 75
Jevroevca . 75
Hitri računar . 60
Hugirolavija, Zemljepisni pregled . 1.25
Knjiga o lepem vedenju, Trdo vezano . 1.00
Katekizem, veliki (Zabot) . 40
Kubična knjiga ali hitri računar za trgovec z lesom . 1.00
Knjiga o dostojni vedenju . 50
Mladeničev, Spisal A. B. Jędlic, 2. zvezek . 60
Mikarstvo v črtilci za življenje . 75
Na veti za hišo in dom, Koristna knjiga za vsako hišo Broširano . 1.25
Nemško angleški tolmaz . 60
Nemško-slovenski slovar (Bartol Janežič) . 4.00
Največji spisovnik ljubavnih pism Nemščina brez učitelja, 1. del . 50
2. del . 50
ravila za sliko . 65

Razne povesti in romani:

- Amerika in Amerikanci, trd. vez. 4.00
Andrej Hofer . 40
Reuska vedeževalica . 35
Belgrajski Biser . 35
Burke in porednosti . 40
Zeli rojaki, trdo vezano . 1.00
Boy, roman, trdo vezano . 75
Bozja pot na Bledu . 25
Bozja pot na Smarino Goro . 25
Balkanska Turška vojska . 25
Cretke . 35
Ciganova ocveta . 35
Čas je risto . 30
Cvetina Borograjska . 50
Doli z orožjem . 50
Dve sliki — Njiva, Starka (Meško) . 60
Dolga roka . 60
Devica Orleanška . 75
Deseti brat, (Jurčič) . 30
Deteljica . 2.90
Dobro in svet, Letnik 1908 . 50
Duhovni Boj . 50
Elizabeta . 35
Fran Baron Trenk . 35
Fra Diavolo . 50
(Gardun) (2 zvezka) . 1.20
Golem roman . 45
Grosnik Leonard, (Ivan Cankar) . 75
Gočevski katekizem . 25
Gruda umira . 35
Hedvika . 35
Humoreske, Groteske in Satire zbrani spisi, (Dolenc) . 60
Jos. Jurčič spisi:
4. zv. Cvet in sad, Hri mešnega sodnika, Broširano . 75
Trdo vezano . 1.00

- 5. zv. Sosedov sin, Sin kmečkega cesarja itd., Broširano . 75
Trdo vezano . 1.00
6. zv. Dr. Zober, roman, Tugomer, tragedija v 5. dejanjih, Broširano . 75
Trdo vezano . 1.00
Krasno duhov . 1.00
Kralj Matjaz . 50
Kmečke povesti, trdo vezano. Vsebuje 7 povesti . 60
Kraljica Mucedona, trdo vezano . 50
Kraljevič in berač . 25
Ljudske povesti, — Od hiše do hiše, — Sina . 60
Judska knjižnica:
1. zv. Znamenja štirih . 50
2. zv. Zauzmana, Zgodovinska povest . 50
3. zv. Jernej Zmagovalec, — Med Plavci . 50
4. zv. Malo življenje . 55
5. zv. Zadnja kmečka vojska . 75
6. zv. Gardarjev sin . 30
7. zv. Prihajač . 60
8. zv. Pasjeglavci . 1.00
9. zv. Kako sem se jaz likal, (Brenčič) . 1.00
10. zv. Kako sem se jaz likal, (Brenčič) . 1.00
11. zv. Kako sem se jaz likal, (Brenčič) . 1.00
12. zv. Iz dnevnika malega posrednika, trdo vezano . 1.00
14. zv. Ljubljanske slike, — (Brenčič) . 75
15. zv. Juan Miseria, Povest iz španskega življenja . 75
16. zv. Ne v Ameriko, Po resničnih dogodkih . 75
Mali ljudje, Vsebuje 9 povesti, Broširano . 75
Trdo vezano . 1.25
Mimo življenja, (Ivan Cankar) . 35
Mrtvi Gošče . 35
Materina artove . 60
Monsino . 60
Mali Klade . 70
Mirna . 30
Mirna Poštenjakovič . 38
Mitra srca, Povesti, (I. Tavčar) . 1.50

- Naša Yas, 1. del vsebuje 14 povesti, (Novačan) — . 1.50
Vezano . 1.00
Broširano . 1.00
Naša Yas, 2. del vsebuje 9 povesti . 1.30
Vezano . 1.00
Broširano . 1.00
Na Indijskih otokih . 50
Naseljen . 40
Na Prerjil . 30
Nihilist . 40
Narodna Biblioteka:
Amerika in povsed dobro, doma najboljšo . 40
Berač . 40
Boj s prirodo . 40
Bozja kazen . 40
Babica . 1.20
Beatin dnevniki . 70
Črtica iz življenja na kmetih . 40
Grška Mytologija, 2 knjigi . 1.80
Krajska čebelnica, Poezije . 40
Nekaj iz reske zgodovine . 40
Napoleon prvi . 1.00
Rimska Mytologija . 70
Spisje, Vsebuje 11 povesti . 40
Svitoslav . 40
Spisi Andrejčkovega Jožeta, — Popotni listi, nočni prehod itd . 40
Zgodovina srbov, Hrvatov in Slovencev . 40
Z ognjem in metcem . 3.50
Narodna knjižnica:
Bilke . 20
Bole noči, — mali junak . 30
Gadjo Gnezdo . 40
Izbrani spisi Valentin Vodnika . 50
Luhinja pri krajcih gošji nožici . 60
Maleskosti . 30
Moje življenje, (Ivan Cankar) . 40
Paberki in Roza . 20
Ob 50 letnici Dr. Janeza E. Kreka . 25
Povestice, kasandranški Tagore, Vsebuje 5 povesti . 40
Petelinov Janex, (Alešovec) — Trdo vezano . 75
Broširano . 60
Pol litra Vipavca, trdo vezano . 1.00
Farški zlatar . 35
Poslednji Meščanec . 30
Povesti Maksima Gorkoga . 75
Čas je svobodnim solcem, 2 knjigi . 2.50
Pravljice H. Majar . 30
Povesti slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo . 35
Patrica, povesti iz irske junakine dobe . 30
Podoba iz misijonskih dežel . 30
Peter Zgaga . 50
Pet tednov v arakoplovu, trd. vez. . 1.50
Karkrinkani Habsburžani, — Moja preteklost . 50
Rabinson . 50
Revolucija na Portugalskem . 30
Imaleto Rimskini . 50
veta Nočnega . 35
kazi širne Indije . 60
Stric Tomova koca . 60
Izbrana knjižnica, Zbrani spisi, vsebuje 10 povesti . 60
Umeški svet . 50
Skazi širne Indije . 50
Spisje, satire in humoreske . 60
Samjska knjiga . 50
Samjska knjiga, velika . 1.00
Samjska knjiga, nova velika arabaka . 2.00

Razne povesti in zabavne knjige za mladino:

- Bob za mladi zob, pesmito . 30
Bedeček je pravil, pravljice . 40
Martin Krpan s Vrha, Povest s slikami, trdo vezano . 60
Mladim srcem . 25
Narodne pripovedke, 3. zvezek . 40
Narodne pripovedke, 4. zvezek . 50
Narodna knjižnica:
1. zvezek . 50
2. zvezek . 50
Slavček, zbirka solških pesmi . 25
votčki, Zbirka pesmi za mladino:
trdo vezano . 1.00
Zbrani spisi za mladino:
1. zv., trdo vezano. Vsebuje 15 povesti . 50
2. zv., trdo vezano. Pripovedke in pesmi . 50
3. zv., trdo vezano. Vsebuje 12 povesti . 50
4. zv., trdo vezano. Vsebuje 8 povesti . 50
5. zv., trdo vezano. Vinski brat . 50
6. zv., trdo vezano. Vsebuje 10 povesti . 50
metniške knjige s slikami:
Mlada greda; pravljica s slikami . 50
Fepelica; pravljica s slikami . 1.00
Rdeča kapica; pravljica s slikami . 1.00
Sneguljica; pravljica s slikami . 1.00
Troyčičev, pravljica s slikami . 1.00
Knjige za slikanje:
Mladi slikar . 75
Slike iz pravljice . 75
Vjige za slikanje (slovenske popolne s barvami in navedilom) . 1.20
Mladi umetnik . 1.20
Otroški vrtec . 1.20
Za kratek čas . 1.20
Zaklad za otroke . 1.20
Razglednice:
abavne, Različne, čucat . 25
New York, Različne, čucat . 25

- Šopik samotarice, trdo vezano . 50
Strelec . 30
Strozoledec . 30
Štri povesti: Nagla beseda; Tujčeva oseta; Gospod Grahari; List Papirja . 30
Sveta Genovefa . 50
osodov sin, (Jurčič) . 30
Siveta noč . 25
Sislo Sesto, povest iz Abrucev . 30

Igre:

- Beneški trgovec, Dramska silka v 3. dejanjih . 2.00
Če sta dva, Sela v 1. dejanju . 30
Doktor Robin, Igra v 1. dejanju . 30
Polina Selz, 3. enodejanke: Dva svetova, dediščina, trpini . 1.00
Divji lovec, Narodna igra s petjem v 4. dejanjih . 50
Ivovnik, Veseloigra v 2. dejanjih . 30
Endodejanke, Vsebuje 6 iger . 50
Iudeamus, Komedija v 4. dejanjih . 25
Gospa ki je bila v Parizu, Veseloigra v 3. dejanjih . 30
Išče se odgojnik, Igra v 2. dejanjih . 30
Krivopisec, Igra s petjem v 3. dejanjih . 35
Kovarstvo in ljubezen, Zaloigra iz meščanskega življenja v 5. dejanjih . 30
Mali, Drama v 3. dejanjih . 75
Martin Krpan, Drama v 5. dejanjih . 60
Mlča beseda, Igrokaz v 5. dejanjih . 30
Medved snubač, Veseloigra v 1. dejanju . 30
Naša kralj, Igrokaz v 4. dejanjih . 30
Ně otrok, Veseloigra v 1. dejanju . 35
Ob vojski, Igrokaz v 4. dejanjih . 30
Pogodba, Burka s petjem v 2. dejanjih . 30
Pokojni mož, Zaloigra v 1. dejanju . 30
Rodojub iz Amerike, Veseloigra s petjem v treh dejanjih . 1.00
Razvalina življenja, Ljudska drama v 3. dejanjih . 75
Revizor, Komedija v 5. dejanjih . 1.00
Star samec, Podoba iz življenja v 2. dejanjih . 30
Starinarica, Veseloigra v 1. dejanju . 30
Tonkove sanje na Miklavžev večer, Mladinska igra s petjem v 3. dejanjih . 60
Tevke ribe, Veseloigra v 3. dejanjih . 30
V spanju, Veseloigra v 3. dejanjih . 30
Zila, Veseloigra v 1. dejanju . 30
Za križ in svoboda, Igrokaz v 5. dejanjih . 25

Zbirka ljudskih iger.

- snopič, Kmet Herod, Vedeževalka, Župan, Srdanski, Jesu ud petelinom la kos . 30
snopič, Milin pod zemljo, Sv. Neža, Sanje . 30
in 8. snopič, Sinove moševanja, Za krovčiče, Občinski tepček, Dve materi, Neža s Bleda, Najdena hči . 60
snopič, Na Betlehemskem poljanu, Kazen na krostane, Očetoza kletec, Časica kave . 50
0. snopič, Ferdinando ali spreobmenje roparja, rdeči nesovi . 30
1. snopič, Večna mladost in lepota, Kopečev, Preperljiva sosed . 30
2. snopič, Izgubljen sin, v ječi, pastirici in kralji, Ljudmila, Planarica . 30
3. snopič, Vestalica, Smrt Marije Device, Marijin otrok . 30
4. snopič, Junška deklica, Sv. Božjan, Materin blagoslov . 30
5. snopič, Turki pred Dunajem, Fajlota in Neža . 30
6. snopič, Mojstra Križnika, — Božični večer; Svojevlastna Minka . 30
7. snopič, Dimeč, strah kranjske dečice; Oh ta Polona, Praljen stan je smakčan . 30
8. in 10. snopič, Pijavka, Skrivna zaklad, Rešitelj, Kmet artemat; Dekla Bozja; Junška Četjko . 60
0. snopič, Sv. Just; Ljubec; Marčičeva otroka . 30

- Velikonočne, različne in noveletne . 35
ducat . 30
Iz raznih slovenskih krajev, ducat . 40
Posamezne po . 35
Narodna noša, ducat . 40
posamezne po . 40
Planinski pozdravi, ducat . 40
posamezne po . 40
Panorama mesta New York . 15
Prerokovalne karte . 1.00

Pesmi (Simon Jenko)

- Pesmi (Simon Jenko) . 45
Pezmi Ivan Zormanca, Originalne slovenske pesmi in prevodi znanih slovenskih pesmi v angleščini . 1.25
Pezije, (Simon Gregorčič) — trdo vezano . 90
Hollca, Pesmi za mladost . 60
lovenska Narodna lirika, Poezije . 50
Šte ungan, (Oton Župančič) . 50
Poezije . 50

Pesmi z notami:

- Dve božičnici: Svetonočno zvonenje, Čaj premla, Za dvoiglasna ženska zbora s klavirjem . 50
Gorski odzveni, (Laharnar) Zbirka moških zborov in četrto sprevor, 1. zvezek . 40
2. zvezek . 40
Pomladanski odmevi, Pesmi za soran, alt in bas . 40
2. zvezek . 40
Slovenski zdravice, (Fleischman) . 50
3. zvezek . 50
Zdravice, za petje in klavir — (Parma) . 75
Male pesmance:
Pri oknu svo močle slonela . 10

Cerkvene pesmi:

- 12 slovenskih pesmi za razne prilike tekom cerkvenega leta. — (Foerster) . 50
12 Tantum Ergo, (Foerster) . 50
12 Tantum Ergo, (Premier) . 50
Missa in Honorem Caecilie — (Foerster) . 60
Mašne pesmi za mešan zbor. — (Sattner) . 60
Slovenska sv. maša, za mešan zbor s spremljavo orgel, (Laharnar) . 50

Note za tamburice:

- Bom šel na planince, Podpuri slov. nar. pesmi, (Bajuk) . 1.00
Na Gorenškem je letno, (Bajuk) . 1.00

Note za citre:

- Sarafa, Ruska pesem . 40
Buri pridejo, koračnica . 30
Slovenski citrar, 6 najbolj priljubljenih slov. pesmi prirejenih za citre z besedami . 50

Note za klavir:

- Kot nekaj v maju, Valček, (Jaki) . 75
Ljubavno blebetanje, Polka mazurka, (Jaki) . 50
Ljubavno življenje, Valček, (Jaki) . 75
Našim mladem, Za klavir in petje, Vsebuje 55 priljubljenih skladb, (Jaki) . 1.30
Našim rojakom, Koračnica, (Jaki) . 50
Ob morski obali, Valček, (Jaki) . 60
Po drav z Bleda, Koračnica, — (Jaki) . 50
Fozdrav iz Dolenjske, Koračnica, (Jaki) . 50
Priznanje, Polka mazurka, — (Jaki) . 50
Primorci odmevi, Fantazija, — (Brenzik) . 50
Regiment po cesti gre, Koračnica, (Jaki) . 50
Srečno veselje, Polka . 50
Vesela pesalka, Polka . 50
Zmraj zvesta, Polka . 50

Zemljevidi:

- Zduženih držav, Veliki . 50
Zduženih držav, Mali . 15
Slovenija . 15
Nova Evropa . 50
Zemljevidi:
Alabama, Arkansas, Arizona, Colorado, Kansas, Kentucky in Tennessee, Oklahoma, Ohio, Indiana, Montana, Mississippi, New York, Washington, Wyoming, — vsaki po . 25
Zemljevidi:
Illinois, Pennsylvania, Minnesota, Michigan, Wisconsin, West Virginia — vsaki po . 25
Velika stenska mapa Evrope . 2.00

Pesmi in poezije:

- Codec, poleg narodnih pravljic o Vrbovcu Jeceru, (A. Funtek) . 75
Meje obzorja, Eng. Gangel, Poezije . 1.25
Trdo vezano . 1.25
Narodna pesmarica . 50
Balade in romane, (A. Askerc) . 1.25
Trdo vezano . 1.25
Broširano . 75

- Velikonočne, različne in noveletne . 35
ducat . 30
Iz raznih slovenskih krajev, ducat . 40
Posamezne po . 35
Narodna noša, ducat . 40
posamezne po . 40
Planinski pozdravi, ducat . 40
posamezne po . 40
Panorama mesta New York . 15
Prerokovalne karte . 1.00

Pesmi (Simon Jenko)

- Pesmi (Simon Jenko) . 45
Pezmi Ivan Zormanca, Originalne slovenske pesmi in prevodi znanih slovenskih pesmi v angleščini . 1.25
Pezije, (Simon Gregorčič) — trdo vezano . 90
Hollca, Pesmi za mladost . 60
lovenska Narodna lirika, Poezije . 50
Šte ungan, (Oton Župančič) . 50
Poezije . 50

Pesmi z notami:

- Dve božičnici: Svetonočno zvonenje, Čaj premla, Za dvoiglasna ženska zbora s klavirjem . 50
Gorski odzveni, (Laharnar) Zbirka moških zborov in četrto sprevor, 1. zvezek . 40
2. zvezek . 40
Pomladanski odmevi, Pesmi za soran, alt in bas . 40
2. zvezek . 40
Slovenski zdravice, (Fleischman) . 50
3. zvezek . 50
Zdravice, za petje in klavir — (Parma) . 75
Male pesmance:
Pri oknu svo močle slonela . 10

Cerkvene pesmi:

- 12 slovenskih pesmi za razne prilike tekom cerkvenega leta. — (Foerster) . 50
12 Tantum Ergo, (Foerster) . 50
12 Tantum Ergo, (Premier) . 50
Missa in Honorem Caecilie — (Foerster) . 60
Mašne pesmi za mešan zbor. — (Sattner) . 60
Slovenska sv. maša, za mešan zbor s spremljavo orgel, (Laharnar) . 50

Note za tamburice:

- Bom šel na planince, Podpuri slov. nar. pesmi, (Bajuk) . 1.00
Na Gorenškem je letno, (Bajuk) . 1.00

Note za citre:

- Sarafa, Ruska pesem . 40
Buri pridejo, koračnica . 30
Slovenski citrar, 6 najbolj priljubljenih slov. pesmi prirejenih za citre z besedami . 50

Note za klavir:

- Kot nekaj v maju, Valček, (Jaki) . 75
Ljubavno blebetanje, Polka mazurka, (Jaki) . 50
Ljubavno življenje, Valček, (Jaki) . 75
Našim mladem, Za klavir in petje, Vsebuje 55 priljubljenih skladb, (Jaki) . 1.30
Našim rojakom, Koračnica, (Jaki) . 50
Ob morski obali, Valček, (Jaki) . 60
Po drav z Bleda, Koračnica, — (Jaki) . 50
Fozdrav iz Dolenjske, Koračnica, (Jaki) . 50
Priznanje, Polka mazurka, — (Jaki) . 50
Primorci odmevi, Fantazija, — (Brenzik) . 50
Regiment po cesti gre, Koračnica, (Jaki) . 50
Srečno veselje, Polka . 50
Vesela pesalka, Polka . 50
Zmraj zvesta, Polka . 50

Zemljevidi:

- Zduženih držav, Veliki . 50
Zduženih držav, Mali . 15
Slovenija . 15
Nova Evropa . 50
Zemljevidi:
Alabama, Arkansas, Arizona, Colorado, Kansas, Kentucky in Tennessee, Oklahoma, Ohio, Indiana, Montana, Mississippi, New York, Washington, Wyoming, — vsaki po . 25
Zemljevidi:
Illinois, Pennsylvania, Minnesota, Michigan, Wisconsin, West Virginia — vsaki po . 25
Velika stenska mapa Evrope . 2.00

Pesmi in poezije:

- Codec, poleg narodnih pravljic o Vrbovcu Jeceru, (A. Funtek) . 75
Meje obzorja, Eng. Gangel, Poezije . 1.25
Trdo vezano . 1.25
Narodna pesmarica . 50
Balade in romane, (A. Askerc) . 1.25
Trdo vezano . 1.25
Broširano . 75

Brezplačno. Kdor naroči kako knjigo, prej- kožimo mu knjižico "NOVA POSTAVA" za pomenično delavo v Pomo- sityvanji. brezplačno, dokler nam naloga ne poteka. SLOVENIC PUBLISHING CO. New York, N. Y.

Narodnom je prilokiti denar, bodisi v gotovini, Money Order ali polno manjše po 1 ali 2 centa. Če pošljete gotovino, računandirajte plačno.

"Glas Naroda" (Slovenic Publishing Company) 82 Cortlandt St., New York

Ne naročate knjig, katerih ni v ceniku. Knjige pošiljamo poštino prosto.

IZ DNEVNIKA PREMOGARJA

Spisal Powers Haggood, član U. M. W.

(Nadaljevanje)

Četrtek, dne 4. avgusta.

Danes niso delali v rovu in hotel sem ostati v postelji, ko me je zbudila ob petih izposojena budilka. Obljubil sem Johnu, da pojdem žnjim, da opraviva še nekaj mrtvega dela zastoj za kompanijo in raditega sem vstal ter oblekel svojo sijasto obleko. John mi je rekel večeraj: "Kaj ne, bratec, pravo peklo je biti delavec?"

Le približno napol velika skupina premogarjev kot prejšnjega dne se je zbrala pri vzhodu v rov malo pred poldnevno uro onega jutra. Ti možje so morali opravljati mrtvo delo, da obdrže svoja mesta in da bodo mogli spraviti ven premog one dni, ko bodo rovi obratovali.

Čul sem nekega moža grdo proklinjati, ko sem stal v bližini majhne kočice, v kateri je bil pribit "tonnage sheet" prejšnjega dne. (Tonnage sheet je velik list, pritrjen v bližini vhoda v vsak rov, na katerem je zaznamovano število funtov premoga, katerega je izkopal vsak premogar dan poprej. Mož, ki se je pritoževal, je izkopal štiri kare, kojih vsaka je po njegovem vsebovala dolgi toni ali 4500 funtov. Največja teža za eno karo, ki mu je bila pripisana, je znašala 3800 funtov ali \$1.50.) Šel sem noter, da vidim kaj se je zgodilo. "The —" je mrmral, ko sem ga vprašal, kaj da je. "Poglej, kaj mi je dal večeraj Weigh boss. Štiri kare sem spavil ven in vsaka je imela več kot dve toni. Poglej, kaj sem dobil. 3800 je najvišje. Ena je označena na le s 1800 funti in bila je prav tako velika kot ona s 3800 funti."

To je res peklensko, kaj ne? je pripomnil mlad človek, ko je gledal na list. "Zakaj pa ne dobite check-weighmana?" sem vprašal jaz.

"Check-weighmana?" je vskliknil mladi človek. "Na tipplu te kompanije bi ostal le pet minut in spodili bi ga dol."

Delala sva celi dan, z izjemo malo več kot pol ure, ko sva konečno naložila karo premoga, potem ko sva izkopal tla ter znižala tračnice.

"Imeti bi morali unijo," sem rekel jaz, ko me je prav posebno bolel hrbet, ko sem se sklonil, da dvignem kos skale. "Ko sem delal v Montani, sem bil plačan za vse tako delo. Kompanije nas ima tukaj kot nas hoče imeti."

"Da, prijatelj, to bi bilo dobro," je rekel moj partner, "a kompanija je preveč močna, da bi se mogli organizirati."

"Torej v Montani si bil?" je nadaljeval pozneje. "To je dobra unijska dežela, kaj ne? Pred par leti sem bil po celem zapadu, v Portland, Frisco, Spokane, Seattle. Ali si bil v I. W. W. tam zunaj? Jaz sem bil. To je tam najboljša organizacija. Rečem ti, bratec, če bi bili vsi delavci v I. W. W., bi ne bili danes tako na slabem kot smo."

Malo pred lunčim ali pravzaprav popoldnevom, kajti lunč sva zavživala v presledkih celi dan, sva dospela do točke v hodniku, kjer je stala opora par čevljev na stran ter je počival temelj opore na rahli skali. Moj tovariš se je ustavljal, se ozrl na podporo ter pregledal nato strop na dotičnem mestu.

"Ne, prijatelj," je rekel, "mislim, da ne smeva vzeti nobenega premoga izpod one opore. Če storiva to, se bo posula skala, narkar bo padla opora in nato bo prišel navzdol tudi slate. Tudi ni nobenega mesta, kjer bi mogla postaviti kako nadaljno oporo, da drži na mestu oni kos slate-a."

Študiral je položaj ter sklenil na to, da nama ne preostaja drugega kot spraviti navzdol skalo, ki je visela nad najinima glavama. Kos slate-a je bil nekako pet inčev debel ter je visel s stropa. Raztezal se je precej na daleč. John je stal pod enim robom skale ter skušal izbiti oporo, a ni mogel. — Nato je zasadi kramp med rob skale ter streho. Konečno je padel navzdol velik kos skale z velikim ropotom. Tehtal je štiri do petsto funtov, dosti velik, da ubije človeka, če bi ga zadel. John je skušal spraviti navzdol še nekaj več ter plasti, a ni šlo. Ko ga je preiskoval nekaj časa, je proglasil ostali del stropa varnim.

Kos skale je padel na tračnice in vsled tega sva ga razbila na kosce ter odnesla. "Kaj ne," je rekel moj tovariš, "sedaj vidiš kakšen je ta prostor. Če bi ne imel družine in če bi ne bil v takem položaju, da ne morem oditi, bi šel in če bi ne mogel dobiti druge službe, bi živel v džunglji. Ali si kedaj živel v džungljah, trempal po deželi, kradel koruzo in krompir s polja in vse drugo, kar je zavžitno ter kuhaj in pekaj v gozdu? Jaz sem bil v džungljah preje v

slabih časih in gotovo bi bil rajše tam kot pa pod tem stropom."

To delo je bilo skrajno poučno zame. Naučil sem se več v onih dveh dnevih glede resničnega majnanja kot pa tekem celega svojega dela v Montani in Coloradu.

Pozneje onega dne sva popravila tračnice tako, da so mogle priti velike kare prav do lica. Potisnila sva noter dve prazni kari — in trebalo je obeh, da sva potisnila eno noter, — in nato naložila nekaj premoga, ki je bil odločen. Nato pa sva oddrobila dosti premoga od strani stebra, da sva napolnila karo.

"Srečna bova, če dobiva 3800 zanjo", je rekel moj tovariš.

"Kaj!" sem vskliknil jaz. "Saj vendar drži svoje tri tone."

"To vem, a 3800 ali največ dve toni bo vse, kar bova dobila."

Prepričan sem, da drže te kare veliko več kot po dve toni. Kare, katere sem nakladal v Montani, so bile dosti manjše kot pa kare, katere sem nakladal tu in vendar sem dobil po 4400 za nekatere onih kar, katere sem dobro zvrhal ter dobival vedno dve toni in 3800 za karo. (V Montani tehtajo premog na krajke tone, ne pa na dolge, ki znašajo po 2240 funtov, kot jih rabijo v Pennsylvaniji.)

Ko sva naložila to karo, sva odšla iz rova. Ob takih dneh ne vozijo vlaki in vsled tega sva morala iti peš. V moje presenečenje sva rabila petdeset minut hitre hoje, da sva prišla ven. Mislil sem, da sva dosti dalje kot pa sva bila. Vendar pa mislim, da je bil najin prostor oddaljen najmanj štiri milje, kajti moj tovariš je kaj hitro korakal.

Ko sva prišla ven, sva poiskala bosa. Jaz sem ga vprašal če nima prostora, kjer nama bi ne bilo treba opravljati toliko mrtvega dela.

"Ne," je rekel, "prostori so kaj redki. Ostanita tam, kjer sta. Kmalu bosta dobila tam dosti premoga."

John in jaz sva odšla proti železniškim tračnicam. Povedal sem mu, da me jutri najbrž ne bo več, ker si mislim poiskati mesto v kakemu drugem rovu. To je bila zanj kaj dobra novica, kajti ono malo premoga, kar ga bo mogoče izkopati v onem prostoru, ne bo treba razdeliti med dva moža. Premogar dela dosti rajše sam zase, kjer je težko spraviti premog ven, kajti en človek izkoplje lahko dosti več kot polovico tega, kar izkopljeta dva moža.

Petek, 5. avgusta.

Danes zjutraj sem zopet zgodaj vstal, a hvala Bogu, nisem bil namenjen v rov. V pretekli moči sem sklenil oditi ter poskusiti, da dobim službo v kakem drugem Berwind rovu, da vidim, če je to mrtvo delo nekaj monopol rova št. 40.

Ob pol sedmih sem vzel vlak v St. Michael, kajti sklenil sem iz različnih razlogov, da poskušam tam dobiti službo. Še nikdar nisem delal v nobenem shaftu ali navpičnem rovu ter sem hotel spoznati, če je kaka razlika med razmerami v shaft ter onimi drift in slope rovih. Sodeč po tem, kar mi je večeraj povedal električar glede rova v St. Michael, sem mislil, da mesta tam niso redka in da so razmere mogoče vredne preiskanja.

Ko sem dospel k rovu v St. Michael, ni prišel še forman iz globine in vsled tega sem čakal v njegovem uradu, dokler se ni prikazal. Po par vprašanjih ter nekaj obotavljanju, kajti izgledal sem kot slučajen delavec, ki ne bo ostal več kot par dni na enem mestu, mi je rekel, da me bo preiskusal ter mi dal listek, da ga odnesem superintendentu.

Ob istem času, ko sem bil sprejet jaz kot premogar, je bil sprejet tudi neki drugi mož. Bil je kompanijski mož (ki je plačan od dneva, ne pa od tone).

(Nadaljevanje v četrtek, dne 16. nov.)

STRAHOTE VOJNE

DOLI Z OROŽJEM

Slavno pisateljsko delo.

Cena 50 centov.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
82 Cortlandt Street — New York

BODOČA JAPONSKA CESARICA

Slika nam kaže princezino Naga ko, bodočo japonsko cesarico. K poroki bo šla v beli obleki, ki je na Japonskem znamenje žalovanja. S tem hoče pokazati, da le težko zapušča zavedno svoj dom.

Smrtna kosa.

Nenadno je umrl g. Fridolin Žolna, vladni svetovalec na razpoloženju. Neizprosna smrtna kosa ga je pobrala baš od obeda, ki ga je užival v krogu neotolažene svoje vdove, dame v najlepših letih z dobro ohranjeno opravo za tri sobe, in sredi hvaleznega potomstva. Zadnje njegove besede so bile, da vence hvaležno odklanja in da prosi tihega sožalja. Položil je žlico na krožnik, si obrisal usta in izdihnil svojo dušo, ki bi jo bilo označiti za plemenito, da ni ustava plemstva ukinila. Nebo ga je vzelo med svoje krilate.

Rajski Fridolin Žolna, to sem jaz. Pretresljiva vest o neizprosni smrtni kosi se tiče moje lastne, žal, prezgodaj preminule malenkosti in je "smrtna kosa" jako lepo izraz. Mislim, da se zaradi same "smrtna kosa" izplača umreti in da gre novinarju, ki jo je prvi zapisal, nevenljiva zasluga pa bi mu šle po avtorskem pravu tudi tantijeme od vseh drugih kovin, ki se poslužujejo smrtno kose in z njo uspešno dvigajo svoj ugledni nivo.

Smrtna kosa! O, človek, kakor cvetka si na livadi — rdeč petelinček ali rumen petelinček ali modri petelinček! Odreže te smrt kakor kosa rdečo, rumeno in modro cvetko, in odrezan usahneš. Posuše se pokošene cvetke, da služijo živali za krmo. To zahtevajo načela racionalnega gospodarstva.

Pokosila me je bridka smrtna kosa in zdaj me ni več in ni mi treba pozdravljati gospoda inšpektorja Navratila, nič več mi ni treba plačevati naročnine za Dimnikarski vestnik in članarino za Društvo poštnih oficijantov. Zahvaljena bodi, o smrtna kosa!

Gospoda Navratila pravzaprav ne poznam. Prvič sem ga pozdravil v zmoti, mislil sem, da je nekdo drugi. Potem sem ga pa pozdravil še naprej, ker me je bilo sram nehati. Sitno pa je vendar le pozdravljati neznanne ljudi, neumno se vidi tako pozdravljati!

In Dimnikarski vestnik in Društvo poštnih oficijantov — res ne vem, kako da sem jim postal naročnik oziroma društvenik. Toda plačujem že nad dvajset let naročnino oziroma članarino in ni lahko odkloniti nadaljnega plačevanja brez tehtnega razloga.

Seveda, zdaj je vsemu konec, ko me je pobrala neizprosna smrtna kosa in mi že sveti večna luč. Jako mi je žal, toda ni pomoči in prizadeta gospoda upoštevaj položaj brez daljnega obvestila in me črtaj v svojih knjigah!

Sicer ni težko biti človeku mrtve, ako ima prijetno zavest, da ne zapušča za seboj vrzeli. Brez take zavesti seveda je huda smrt. O moji bratje SHS, o moje sestře SHS, ki ljubite domovino SHS — ko jo ljubite, nikarte jo

žaliti! In bi jo žalila vaša smrt, če bi zapuščala vrzel. Poslušajte, me, ki vam kličem, rešen zemeljskih spon, z one strani groba: Vse svoje dejanje, vse svoje nehanje uravnajte tako, da vas domovina pogrešala ne bo! Zglejdujte se ob slavnih zgledih, ki so preminili in niso s smrtno svojo koso vzemirili nikogar in ničesar, razen pogrebnega zavoda. Slava njihovemu spominu! Domovina se hvaležno klanja njihovevemu pepelu.

Mene domovina ne pogreša, na razpoloženju sem bil vladi za svetovalec, pa me ni za svet vprašala nikoli! Enkrat samkrat me je na cesti ustavila uradna oseba, takorekoč dostavljalec, in je želela mojega sveta, kam naj krene korake, da pride na Mišičevo cesto. Priznam, da nisem vedel in nisem ustregel. Ali sta tisti hip stala poleg moje blagopokojne zemeljske malenkosti en magistrat in en policijski ravnatelj in tudi nista vedela in je sploh bilo odveč tisto vprašanje, ko smo z vladnim dostavljalcem vred stali takrat baš na Mišičevi cesti. Nič za to! Na razpoloženju pa sem vedno bil vladi, toda se mojega sveta ni poslužila vlada: ni me pogrešala in me ne bo! Kako sladka je taka zavest!

Ta stvar je torej v redu. In tudi druga je vse v redu. Le na razglednico še nisem odgovoril, ki sem jo bil prejel z Blede.

In moje knjige me nekoliko skrbe. Imam jih tri omare in štiri police in na pisalni mizi so, na pianinu so, na omarah in pod posteljo. Pod streho pa jih imam v štirih zabojih.

Te pod streho bodo požrle podgane, te knjige mi ne delajo preglavice.

Ali z onimi ne vem, kaj bo, ki so v stanovanju. Tako se mi zdi — kar jih je le poslovnih, jih bo žena neotolažna moja vdova, razprodala. Pa žena ne pazi, in če je delo v treh knjigah, rada najprej posodi zadnjo knjigo. In jih bo posodila damam, ki bodo mirno brale tretjo knjigo in ne bodo zapazile, da so pričele roman brati na koncu. In to kolikor toliko v kvar literaturi.

Drugače pa, kakor rečeno, neizprosna moja smrtna kosa ni napravila posebnih naprtilik in je ostalo vse pri starem.

In kar se tiče honorarja: honorar mi lahko pošlje slavno uredništvo slej kakor prej na stari naslov. Fr. Ž.

IZKOPAN ZAKLAD.

Iz Cincinnati-ja poročajo: — Neki J. Bromer, ki je kopal luknjo za brzojavni drog, je našel ducat španskih in mehiških srebrnikov, ki so ležali pod zemljo že več kot dvesto let v neki zarjaveli kositrni škatlji. Denar je povsem dobro ohranjen.

Višek japonske predrznosti

Kitajci očitajo Japoncem, da so njihove zahteve naravnost nesramne. — Spor se je vnel za stran bolnic in pokopališč.

Iz Pekinga poročajo: — Oster spor se je razvil med kitajskim in japonskim komitejem glede povratka javne lastnine v Šantungu. Kitajci trdijo, da so japonske zahteve nesramne ter nočejo še nadalje popustiti. Sporno vprašanje predstavlja določba pogodbe glede Šantunga, v kateri so si rezervirali Japonci pravico, da ohranijo zadostno število poslopij za svoj konzulat ter nadaljna poslopja za japonsko občino, vključno javne šole, svetišča in bolnice.

Za konzulat so zahtevali Japonci prejšno rezidenco gubernerja iz Tsingto, katero se splošno smatra za najfiniješe poslopje v celem mestu. Zahtevajo tudi sodniško poslopje za svoje konzularno sodišče, posebne rezidence za konzula in vsakega treh podkonzulov in nadaljna stanovanja za uradnike in petdeset policistov.

Kitajci trdijo, da ni bilo še nikdar nobenega konzulata v zgodovini Kitajskega, ki bi zavzemal le eno četrtino tega ozemlja in da predstavljajo japonske lastninske zahteve vrednost več milijonov dolarjev. Razventega trdijo, da mora v prejšnji vladni palači stanovati kitajski gubernier in da so mesto te palače ponudili Japoncem prejšnji poštni in brzojavni urad.

Japonci pa trdijo, da je njih konzulat v Tsingto nekaj povsem različnega od drugih konzulatov in da mora nadkrijevati druge, da se na ta način vzdrži dostojanstvo japonskega cesarstva. — Trdijo tudi, da so Kitajci poštni in brzojavni urad že obljubili Angliji.

V zadevi svetišč in pokopališč trdijo Kitajci, naj se slednja omenjujejo na ozemljih za dejansko uporabo in da ne smejo vključevati ozemelj krog njih, ki obstajajo v številnih slučajih iz vrtov, rezidenc in prodajalen. Japonci zahtevajo v celem nad petdeset akrov.

Nadaljni spor se je vnel v zadevi bolnic. V celem obstajajo tri bolnice, — prejšnja splošna bolnica, sedanja splošna bolnica

Severna zdravila vzdržujejo zdravje v družinah.

KAŠELJ

je vendar neprijeten znak in se ga ne sme zanemarjati. Uživate

SEVERA'S COUGH BALSAM.

kateri olajša kašelj te odvrne mnogo trpljenja. Je ravno tak dober za odrasle kakor za otroke.

Cena 25 in 50 centov.

Vprašajte po lekarnah.

SEVERA'S COLD AND GRIP TABLETS

zoper prehlad, gripo in za odpornost pri glavobolih vsled prehlada.

Cena 50 centov.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

ter materinski dom. Prva bolnica je najboljša in Kitajci so bili pripravljeni izročiti ostali dve. Japonci pa hočejo tudi prvo ter kažejo s ponosom na dejstvo, da je oprema popolnoma japonska in da jo mora Kitajska šele kupiti, če jo hoče imeti.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

M. T. Meriden, W. Va. — Pridobitje predsedniške volitve bodo leta 1924. Novoizvoljeni predsednik bo nastopil svoj urad dne 4. marca 1925. Predsednik je izvoljen za štiri leta.

Arona, Pa. — Dopisov brez podpisa ne objavljamo.

Ali ste debeli? Samo poskušajte to.

Tisočeri deteti Judje so postali tanki, sledec narodu zdravilca, ki je pripravil Marmola Prepisne Tablete (Marmola Prescription Tablets) te neskladne mame uničevalce masti, napravljene po slavnem Marmola Prepisu (Marmola Prescription). Če ste predebeli, ne čakajte. Pojdite k lekarnarju in za en dolar, toliko stane po vsem svetu, vam da zavoj teh tablet. Če hočete, jih pa lahko tudi dobite, ako pošljete to ceno na Marmola Company, 4612 Woodward Ave., Detroit, Mich. Hujšajo stano in lahko brez utrudljivega vohanja, ali stradanja ter ne puščajo slabih učinkov.

Ako želite dobiti

sorodnike ali znance

iz stare domovine,

pišite nam prej za pojasnila, ker število priselencev je omejeno. FRANK SAKSER STATE BANK, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

DR. LORENZ

642 Penn Ave., PITTSBURGH, PA.

EDINI SLOVENSKEGO GOVOREČI ZDRAVNIK

ŠPECIJALIST MČSKIH BOLEZNI.

Moja stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jaz sam že zdravim nad 23 let ter inam skušnje v vseh boleznih in ker znam slovensko, zato vam moram popolnoma razumeti in spoznati vašo bolezen, da vas ozdravim in vrnem moč in zdravje. Ikarvi 23 let sem pridobil posebno skušnjo pri zdravljenju možkih bolezni. Zato se morate popolnoma zanesati na mene, moja skrb pa je, da vas popolnoma ozdravim. Ne odlašajte, ampak pridite čimprej. Jaz ozdravim zastrupljeno kri, maščuje in lise po telesu, bolečini v grlu, izpadanje las, bolečino v ostenih, staranje, oslabitev živcev in bolezni v mehkih južeh, krvnih, želodcu, rmenico rvmatizem, katar: zlatu žile, naduha itd. Uradne ure: V ponedeljek: uredo in petek od 8. dopoldne do 5. popoldne; v torek, četrtek in sobota od 8. dopoldne do 5. večer; v nedeljah in praznikih od 10. dopoldne do 5. popoldne.

3450 IZTISOV

je bilo prodanih z današnjem dnem.

Zavedajoč se izborne kakovosti izbrane vsebine Slovenskega-Amerikanskega Koledarja smo letos tiskali 2000 iztisov več kot prejšnje leto.

K bogati vsebini koledarja so prispevali: A. J. Terbovec, dr. Grahek, M. Pogorelec, F. Oklašen in drugi.

Večji in boljši koledar za isto ceno kot lansko leto.

Cena za Ameriko in Jugoslavijo

40c

SLOVENIC PUBLISHING CO. 82 Cortlandt Street New York

KAPITAN BLOOD

NJEGOVA ODISEJA.

Spisal Rafael Sabatini.

Za "Glas Naroda" prevel G. P.

"On".

Oprosti, draga bitateljica, da ta "on" ne bo on, ki o njem sanjaš brez izjeme. Niti on, o katerem sanjajo tvoje prijateljice, in sploh ne on, ki je ideal ženskega sveta, ampak on, ki mi pravzaprav po krivici dajejo ženska imena, dasi je srednjega-pola. In če te, da je ta "on" srednjega spola, ne obeta zate nič zanimivega. Torej bo nekaj za nas.

Mislil sem, da bi bilo treba ob priliki vinske razstave v Ljubljani in v Mariboru zbrati vse izraze, s katerimi označujemo tisto stanje, ki ga nekateri smatrajo v življenju za nujno potrebno, drugi pa za skrajno škodljivo. Kdo ima prav, o tem pri nas še nismo čisto na jasnem, ker smo razdeljeni v politične stranke, ne pa v "more" in "suhe". Vsaka stranka ima namreč pri nas med seboj "mokre" in "suhe" in si vsaj glede tega druga drugi nimajo kaj očitati.

V Ameriki so zmagali "suhi". Naš ameriški pesnik Ivan Zornar je saljivo povedal, kako se godi našim rojakom ob teh "suhih" razmerah v "žalostni epistoli rojakom v domovini ob nastopu svete Prohibicije", kjer pravi:

Banketi naši, naše veselice zaspanosti so klasična podoba. Če se z občutkom "miserere" bi zapeli, bi že okusali sladkosti groba. Noči samotne so, brezkončne, po dnevni megla solnce žar zagrinja, v brezupnem nrepenenju duša plaka, ko se prelepih mokrih dnij spominja.

Zato poziva pesnik rojake: Svobodi "suhi" enega na čast izpijje in se preveč nam ne smejite.

Amerika z vsem svojim detektivskim aparatom ni zmagala popolnoma; razlika med "mokro" in "suho" svobode je v tem, da "mokra" nikogar ne sili, da naj pije, "suha" pa nasilno poseza v pravice človeka. Pravijo, da je to v korist človeka in države. "Treznost in štedljivost" je potrebno geslo tudi pri nas in zvajamo ga lahko tudi brez "suhe" dobe. Mislimo torej, da čisto "suh" razmer v naši domovini še ne bo tako, dasi nas je v sreci zbudil tudi kraljevski ukor o slovenskih pijančih, ki je bil gotovo opravičen. Ne hoteli bi, da bi bila naša lepa Slovenija domovina pijančev, pa tudi tega ne maramo, da bi željni gledali, kako po naših goricah vino raste.

Ko je pred 20. leti zapiskala "Pisčalka" svojo prvo pesem siron slovenske domovine — "Pisčalka" je bil prvi abstinentski slovenski list — ji je od vsch strani odmeval v odgovor prešeren smeh. "Pisčalka" je izhajala iz ljubovniških krogov, a njen urednik se je pritoževal, da ima med lastnimi vrstami največje nasprotnike: nazadnje so mu — kakor po navadi — za zglede navajali sveto pismo, citirali so mu starega Neca in modrega Salomona in kraljevskega peveca Davida — in ko to ni pomagalo, so poiskali novih lokazov v evangeliju, n. pr. svat. bo kanigalilejsko in zadnje večerje. Vino torej — so rekli — ni tako pregrešna stvar, saj še danes služi pri sv. maši!

Toda vsi ti dokazi za abstinence niso bili veljavni, in res se je abstinence začela precej širiti tudi med nami, tako da se je celo ustanovila "Sveta vojska". Pa tudi ta "Sveta vojska" ni zmagala, kar je dokaz, da smo Slovenci v vsakem oziru konservativci. Ko je "Sveta vojska" omagala, je prišel "Prerod", ki je imel že par zborovanj, kjer so predavatelji med seboj dokazovali škodljivost pijače, čemur so bili itak prepričani. Ljubljane pa vendarle niso mogli na mah spreobrniti. Da, "Prerod" sam je prinasel celo pesem, ki pravlja lepo slovensko zemljo, ki rodi tako dobro vino.

To se pravi, da je boj proti naravi zelo težak. "Kaj proti naravi", mi bodo rekli abstinente, "alkohol je proti naravi, abstinence je naravna stvar, edino pametna in zdrava za človeka in za narod". Prav, popolnoma prav — odgovarjam jaz, — tudi mi smo za abstinence v principu, ampak... "Nič ampak..." pravijo nasprotniki vina, "alkohol je strup in vsaka količina škoduje: zmernost ni dovolj, ker se mere ne dolo-

žiti — torej popolna vzdržnost brez izjeme." Tako pravijo oni in prav imajo, ampak slovenska zemlja rodi tako dobro vino, da "ga" moram vsaj vsaj malo. (Vidite: tu je tisti "on") Pa pravijo: če "ga" malo, potem te znati in se "ga" napiješ. Vse je mogoče, nihče ni brez greha in slabosti, taka je naša narava, in vsa naša popolnost vzraste pravzaprav šele v boju proti protu skušnjavam tega sveta. Tako sladko skušnjavc je Bog dal tudi po naših vinskih goricah in ker ne razumemo vedno ložjih sklepov, ne moremo reči, ali zato, da jo uživamo, ali zato, da jo preziramo. Stari Slovenci so to po svoje razumeli, pili so sok svojih vinskih goric in nikjer ni napisano, da bi jim bil Bog to posebno zameril. Zato smo tudi mi ostali v starih tradicijah in to je nam tako prešlo v meso in kri, da "ga" pijemo v razvedrilo in okrepčilo. Seveda so pri tem okrepčevanju in razvedrevanju mere zelo različne in so odvisne od žlednega, žepnega in srčnega razpoloženja: pogosto se predolgo krepanje sprejme v oslabele in razvedrilo v meglenost — poslediče so potem različne, navadno ne v korist človeku in ne v čast slovenski deželi.

Da se to pri nas večkrat zgodi, kaže velika množina izrazov, ki jih rabimo za one, ki so "v rožeah". (Te rožee so zelo dvomljive lepote!) Ako se "ga" je kdo nalezel, pravijo drugi, da se "ga" je naskal ali naukal, če je za eno mero višje, pravimo, da se "ga" je nasekal, doma — kjer se rabijo bolj domači izrazi — pravi žena seveda, da se "ga" je našrl.

Ako se zjutraj srečata prijatelja, si razodeneta najnovjšo no vico s sledečimi stavki: Včeraj smo "ga" (torej zadostuje ceo "ga" brez glagola) — ali: včeraj sme "ga" imeli — ali: sineči sme "ga" pa — itd. Ako kdo krepko nosi svojo zmožo, mu pravimo: no, ta "ga" pa nima, — ali pa: ta je "nadelan", "nasekan", če se hoče govoriti bolj nejasno, se pravi: včeraj sem bil "fajlten", kar pomeni slovensko "mekor od znotraj". Če kdo izpije kozarec naenkrat, pravimo, da "ga" je suhil, če pa je šlo bolj počasi, pravimo, da smo "ga" žučali, cukali ali pa zehali. (Iz take zehate pride navadno črn maček!) Skratka vinska terminologija te vrste je zelo obširna in bi jo mogla sestaviti še le posebna komisija, ki bi morala preštudirati vsa naša narečja, ker se ti izrazi zelo nestalni in se spreminjajo od dne do dne.

Tudi "on" dobiva različna imena po krajih, kjer raste, po gostinah, kjer se prodaja, ali pa po okusu in barvi. Stare sorte izginjajo in prihajajo nove. Tako slavni n. pr. V. Vodnik kranjsko vino "marvin", ki ga danes več ne poznamo. Kakšna vina so pili stari Slovenci, nam ni znano, pravijo, da so najbolj ljubili "medico"; mi pa pravimo, da so "ga" stari Slovenci pili še vselej en kozarec, prelepe se šli domov — iz tega bi sklepali, da so pili tudi vino.

V srednjem veku je bilo na Slovenskem dosti vina; čitamo o priložbah, da se župniki ukvarjajo s krčmanii. Ob času reformacije vemo, da je imel Trubar velike težave z dvema glagoljšema, ki ju je peljal s seboj na Nemško, ker sta na poti toliko popila. Glede tega je torej jugoslovansko bratstvo popolno. Saj tudi naš največji junak kraljevič Marko rad pije in pesem o njem poje:

"Vino pije kraljeviču Marko, sam ga pije, žarcu piti daje."

Pa v tem oziru nismo osamljeni: za časa reformacije je prišel na ljubljansko gimnazijo kot ravnatelj nemški pesnik Trischlin, ki je tako ljubil našega "vijaveca", da so ga morali poslati, odkoder je prišel. Tudi zgodovinar Valvazor slavi naše vinorodne kraje. Marko Pohlin ve dobro, kje dobro vino raste. Vodnik piše o svojem dedu, da je "rad vino pil". Tudi njemu je zapel Prešeren, da je preoblečen "meniče bil, ki rad si pel, še rajši pil". Vodnikova Ljubljana je sploh vesela: celo o ženskah poje:

"Je mlada, ga rada vsaj enkrat na dan; je stara, nemara se štirih ne brani!"

Prešeren sam je rad posejal ob kozarcu. Svojo veličastno "Zdravico" je zidužil z letino leta 1844, prijateljca Andreju Smoletu poje

elegijo v družbi prijateljev, "Ko vince sladko se v kozareh nam smeju". Ko je videl, kako propa dajo imeali v življenju, je sklenil, la "Zvečer s prijatli praznil bom bekalce..." Zato Prešeren ni pel "vodenih" pesmi. Opojnost življenja je zahtevala opojnosti duha.

S tem smo nekako prišli na literarno polje. To je nekoliko kočljiva stvar. Naj reče, kdor kar hoče, v slovenski poeziji in umetnosti je igralo vino veliko ulogo. Pa mislimo, da v tem oziru nismo izjema na svetu.

Naš narod sama je ložil neštete pesmi in zdravice vinski trti na čast:

"Ena ptička priletea iz dežele Štajerske, prav lepo je zapela od vinske trtice" itd.

Enako je donela umetna pesem zlati vinski kaplji. Vsi naši pesniki so pili in peli, z njimi pa tudi vsi pevci in skoraj si ne moremo misliti ene brez drugega.

Dobro vino je ponos vinogradnika in krčmarja (pri zadnjem ne vselej opomba stavea). Vsak kraj je ponosen na svoj pridelek. Na Biželskem pravijo ob slabi letini: "Takega je Bog dal", ob dobri pa: "Takega smo letos pridelali..." Glede "vina in vode" poje že stara pesem:

"Vodo ino vino zlahnti dve reči, skoraj brez nohene bit' mogoče ni..."

In nazadnje prizna vino: "Z vodo mešat' me je zdravo, ni' na mizi naj se s' t'ri...!" Pravijo, da napravi vino tudi mnogo hudega, mi pa mislimo, da je z njim, kakor z vsem v življenju: "ne quid nimis (ničesar preveč)", je rekel stari Latinec. V tem je vsa življenska modrost. Saj če se napiješ preveč vode, tudi škoduje. Smatrali smo vino od nekdaj kot dar božji in tako smo ga uživali, kakor poje tista pesem o starčku. Res napravi vino lahko tudi mnogo zla, kakor tudi vsak drug "dar božji", če se ga brez merno uživa.

Toda mi sveta ne homo spremeni. Na svetu so zdravniki in učerjaki, ki pišejo "pro" in "contra", "za" in "proti" njemu "Zlata sreda" je tudi tu prava pot.

Želimo torej, da bi vsled vsega ne bilo nesreč, pač pa mnogo radost in zabave.

Za popravo mostu preko Vlahinje je posredoval pri ministru za javna dela posl. Nemanič. Minister je obljubil prispevati 25,000 kron.

Šasi sorodniki, prijatelji in znanci v starem kraju

cupijo vožnji listek za pot v Ameriko najugodnejše z ameriškim dolarji. Proti predložitvi potrjevega potnega lista za v Ameriko mi lahko izplačamo ameriški lenar pri Jadranski banki v Ljubljani in v Zagrebu, tudi mesek za posameznega odraslega potnika ne sme presegati 3000 rane. frankov, to je protivrednost od približno \$200.

V Italiji in zasadenem ozemlju lahko izplačamo brez izjem nekemu poljubne zneske v ameriških dolarjih. Pristojbina za izplačila do \$10 do 50%, za izplačila od \$10.— do \$50.— po \$1.—, za izplačila, ki presegajo znesek \$50.— po 2 centa od vsakega dolarja ali po \$2.— od sto.

Frank Sakser State Bank, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.

RAVNOKARJE JE IŠLA

NAJVEČJA ARABSKA SANJSKA KNJIGA

Najnovejša ilustrovana izdaja

Vsebuje 308 strani.

Cena s poštnino \$2.—

SLOVENIC PUBLISHING CO.

82 Cortlandt Street,

New York City, N. Y.

Kretanje parnikov - Shipping News

15. novembra: France, Havre.	8. decembra: Homeric, Cherbourg; Rotterdam, Boulogne; America, Genoa.
18. novembra: Antonia, Cherbourg.	11. decembra: Roussillon, Havre.
21. novembra: Berengaria, Cherbourg; Volendam, Boulogne.	12. decembra: Berengaria, Cherbourg.
22. novembra: Hannover, Bremen; Paris, Havre.	13. decembra: Paris, Havre.
25. novembra: Auguste, Cherbourg; Scythia, Dubrovnik in Trst.	16. decembra: Majestic, Cherbourg.
28. novembra: George Washington, Bremen; Mauretania, Cherbourg.	18. decembra: Mauretania, Cherbourg.
29. novembra: Saxonia, Cherbourg in Hamburg.	20. decembra: Seydlitz, Bremen.
2. decembra: La Savoie, Havre; Noordam, Boulogne; Olympic, Cherbourg.	21. decembra: Antonia, Cherbourg in Hamburg.
4. decembra: Aquitania, Cherbourg.	23. decembra: Ryndam, Boulogne.
5. decembra: Taormina, Genoa; President Wilson, Trst.	28. decembra: Colombo, Genoa.
6. decembra: Yorck, Bremen; Tuscania, Dubrovnik in Trst.	30. decembra: La Savoie, Havre; Olympic, Cherbourg.
	2. januarja: Berengaria, Cherbourg.
	11. januarja: Argentina, Trst.

Kje je FRANK PLAVEC? Doma je iz vasi Repče, fara Trebnje. Prosim cenjene rojake, če kdo kaj ve, da mi poroča, ali naj se pa sam javi svoji materi, ki želi- no prikaže kakšno poročilo o njem. — Joseph Plavc, R. F. D. 4, Bozeman, Mont. (14-16-11)

NAZNAILO IN PRIPOROČILO.

Naročnikom Glasa Naroda v državi Illinois naznanjamo, da jih bo obiskal naš zastopnik

Mr. JOHN FABIAN, kateri je pooblaščen nabirati naročninu za naš list, zatorej prosimo rojake, da mu bodo kolikor mogoče naklonjeni. Slovenic Publishing Co.

COSULICH LINE

Naravnost v Jugoslavijo

ZNANI PARNIKI, IZORNE UGOODNOSTI

PRES. WILSON 5. dec.; 27. jan.; 17. marca.

Vnaprej rlačane karte za sorodnike ali prijatelje se lahko preskrbi pri bližnji parobrodni agenturi ali pri

PEELPS BROS. & CO., Generalni Agenti

2 WEST STREET NEW YORK

SLUŽKINJO

bi rad dobil za pomoč moji ženi na farmi. Plača po dogovoru. Najrajši bi dobil delce, ki je prišla iz starega kraja. — Joe Zhačnik, R. 1, Box 134, Iron River, Mich.

ZA VAŠ DOLAR =

ste pošteno in hitro postreženi kadar rabite uro, zlatino, srebrnino, prstan, Diamond, dalje ako želite pravi glasn Columbia gramofon, slovenske plošče, in če družstvo potrebuje glavni svinatne zastavo, regalije, kape itd.; če se obrnete do znanega večletnega trgovca Slovenca, kateri razpoliža blago po celi Ameriki nad 16 let pa je nikdar ršiti kako napravilnost. Poskusite me enkrat pa se boste urepričali.

Pišite po brezplačne spilne na

IVAN PAJK, 24 Main St., Cosmemaugh, Pa.

Praktični Računar

Priročna žepna knjžica, ki ima vse kar je v kupitji potrebno, še natančno izračunjeno, kakor tudi za izračunjenje obresti.

Knjžica je trdo vezana, stane 75c

SLOVENIC PUBLISHING CO. 82 Cortlandt Street : New York

Ne odlašajte do zadnjega časa.

BOŽIČ, — praznik veselja in lepih spominov se približuje. Vemo, da se bodo naši rojaki v Ameriki, kakor prejšnja leta tako tudi letos spominjali svojih v stari domovini po mogočnosti s kakim denarnim darilom.

Ako hočete biti sigurni, da bo Vaša pošiljatev po najnižji ceni obračunana in v pravem času izplačana, Vas vabimo, da se obrnete na nas.

Frank Sakser State Bank 82 Cortlandt Street New York, N. Y.

Črno zastopstvo JADRANSKE BANKE.

47 (Nadaljevanje.)

— Gospodična, — je rekel v nepravilni, a gladki francoščini. — prosim vas, da pustite na strani vsak strah. Na krovu te ladje bodo postopali z vami z vso častjo. Kakorhitro mogoče, bomo zopet odrinili na morje ter se napotili proti Tortugi, da vas odvedemo na dom očeta. Prosim, ne mislite pa, da sem vas kupil, kot je ravnokar rekel vaš brat. Nisem storil drugega, kot da sem dal na razpolago odkupnino, ki je bila potrebna za podkupljenje tolpe lopovov, da odpovedo pokorščino največjemu lopovu, ki jim je poveljeval ter vas na ta način rešim iz vsake nevarnosti. Prosim, smatrajte to za prijateljsko posojilo, katero lahko vrnete kadar se vam bo zdelo primerno.

Gospodična je zrla vanj, kajti ni mu mogla vrjeti. Njen brat pa se je dvignil.

— Gospod, ali je mogoče, da mislite resno? — Brez dvoma. Kaj takega se ne zgodi pogosto v sedanjih časih. Jaz sem mogoče pirat. Moja pota pa niso pota Levasseurja, ki bi moral ostati v Evropi ter se pečati še naprej s poslji žepnega tatu. Jaz imam neke vrste čast, — ali naj rečem nekaj ostankov časti? — ki mi je ostala iz boljših, blaženejših dni. — Na to pa je dostavil z večjim razmahom:

— Večerjali bomo v eni uri in upam, da bosta počastila mojo mizo s svojo družbo. Medtem pa bo gledal Benjamin na to, ča boste, gospod, kar najbolje postreženi glede obleke.

Priklonil se je ter hotel oditi, a gospodična ga je zadržala.

— Monsieur! — je vzklisknila.

Ustavil se je ter obrnil in ona se mu je med tem približala, zroča nanj s strahom in začudenjem.

— Tako plemenit ste!

— Jaz sam bi se ne cenil tako visoko, — je rekel.

— Vi ste, vi ste. Vsled tega imate tudi pravico izvedeti vse.

— Madelon, — je vzklisknil njen brat, ki jo je hotel zadržati. Ona pa se ni pustila zadržati. Njeno prekipevajoče srce je nujno zahtevalo utehe.

— Gospod, kar naju je zadelo, je moja krivda. — Ta Levasseur...

Tedaj pa je pričel Blood zreti kot da ne vrjame.

— Moj Bog, ali je mogoče? Ta živina!

Tedaj pa je padla ona na kolena, ga prijel za roko ter jo poljubila, še predno jo je mogel umakniti.

— Kaj počnete — je vzklisknil.

— Pokoro delam. Onečastila sem vas v svojih mislih stem, da sem domnevala, da ste tak kot on, kajti vaš boj z Levasseurjem sem smatrala le za boj med šakali. Na svojih kolnih, gospod, vas prosim, da mi odpustite.

Kapitan Blood je zrl nanjo in smehljal se je prikazal krog njegovih ustnice. Osvetlil je njegove sinje oči, ki so izgledale tako čudne v tem zagorelem obrazu.

— Dete, dete, — je rekel, — težko bi ti odpustil bedastoto, da si mislila drugače.

Ko jo je zopet dvignil na noge, je čestitil samemu sebi ter rekel, da se je obnašal precej dobro v tej aferi. Nato pa je vzdihnil. Njegov dvomljivi sloves se je tako naglo razširil preko Karibjskega morja, da je dosegel sedaj brez dvoma že ušesa gospodične Bishop. Ni mogel dvomiti, da ga bo zaničevala, kajti smatrala ga ne bo nič boljšim, kot ostale lopove, ki so se pečali s poslom morskega ropa. Vsled tega je upal, da bo dosegel kak odmev tega njegovega zadnjega dejanja njeno uho in da bo uničil nekaj preziranja, ki ga je brez dvoma gojila zanj. Gospodični d'Ogeron seveda ni povedal, da je tvegal svoje življenje za njeno rešitev predvsem raditega, ker je mislil, da bi bilo tako dejanje prijeto v očeh Miss Bishop, če bi mu mogla biti priča.

Šestnajsto poglavje.

P A S T.

Ta afera z gospodično d'Ogeron je obrodila svoj naravni sad, ki je obstajal v izboljšani že itak kordijalnih odnošajev med kapitanom Blood ter governerjem Tortuge. V lepi, iz kamena zidani hiši, kateri si je postavil M. d'Ogeron sredi prostranega, senčnatega vrta na istočni strani Cayona, je postal kapitan Blood vedno dobrodošli gost. M. d'Ogeron je bil dolžan kapitanu več kot dvajset tisoč zlatnikov, katere je dal slednji na razpolago kot odkupnino za gospodično. Čeprav je bil prebrisan trgovec in barantč, je znal biti Francoz ter velikodušen ter je poznal čut hvaležnosti. To je pokazal sedaj na vsak mogoči način in pod njegovo mogočno zaščito je dosegel kredit kapitana Blooda med morskimi roparji kmalu svoj višek.

Ko se je vsled tega odločil opremiti svoje brodogve za ono podjetje proti Maracaybo, ki se je porodilo najprvo v glavi Levasseurja, mu ni manjkalo niti ladje, niti mož, ki so bili pripravljeno slediti mu. V celem je sprejel v službo petsto pustolovcev, a bi jih lahko dobil toliko tisočev, če bi imel prostora. Prav s tako lahkoto bi tudi povečal svoje brodogve, a zdelo se mu je bolj priključno obdržati to, kar je že imel. Imel je na ta način tri ladje, Arabello, La Foudre, kateri je poveljeval Cahusac s posadko nekako sto in dvajsetih Francozov ter Santiago, katero je dal nanovo opremiti teh je prekrstil v Elizabeth, po angleški kraljici, koje mornarji so ponižali Špansko na tak način kot jo je upal kapitan Blood še enkrat ponižati. Kapitan Blood je poveljstvo nad to ladjo Hagthorpu, ki je nekoč služil v mornarici in to imenovanje so potrdili tudi možje.

Nekaj mesecev po oproščenju gospodične d'Ogeron, v avgustu leta 1687, je priplulo to majhno brodogve po par manjših doživljajev, katerih pa nečem omeniti, v veliko jezero Maracaybo in posadke so izvedle naval na to bogato mesto ob Main.

Cela zadeva pa ni izpadla tako kot so vsi upali in sila kapitana Blooda se je znašla v kaj kočljivem položaju. Ta položaj nam bodo najbolje pojasnile besede, katerih se je poslužil Cahusac in katere je Jeremija Pitt verno zaznamoval. Izgovoril jih je tekem nekega prepira, ki je izbruhnil na stopajcah cerkve Nuestra Señora del Carman, katero je izpremenil Blood na malo pobožen način v vojašnico. Rekel sem že, da je bil papist le takrat, kadar je smatral to za priključno.

Spor so vodili Hagthorpe, Wolverstone in Pitt na eni strani ter Cahusac, ki ga je sploh pričel, na drugi strani. Za obema skupinama pa so stale na solnčenem, prašnatem trgu, obrobjenem od palm gruče divjih tovarišev, pripadajočih obema strankama. Ti ljudje so zatrli za trenutek v oči svoje lastno razburjenje, da čujejo, kaj se je pripetilo med njih voditelji.

(Dalje prihodnjaj.)